

LA REPÚBLICA DEL RAVAL

Eines de cohesió social

Josep Masabeu

LA REPÚBLICA DEL RAVAL
Eines de cohesió social

Josep Masabeu
2010

Primera edició: Desembre 2010

© Josep Masabeu i Tierno, 2010
josepm@braval.org

Editor: Fundació Raval Solidari
Pl. del Bonsuccés 7, ent. 3^a
08001 Barcelona
T. 93-301-99-04
ravalsolidari@ravalsolidari.org
www.ravalsolidari.org

Amb el suport de Fundació La Caixa

ISBN:
Dipòsit legal: B-45322-2010
Disseny i maquetació: www.raserdigital.com
Impressió: IMGESA, Gráficas del Llobregat
Printed in Spain – Imprès a Espanya

La reproducció total o parcial d'aquesta obra sense el consentiment exprés dels titulars del copyright està prohibida d'acord amb la legislació vigent.

A l'Ernest Flaqué i els voluntaris de Braval,
que dediquen milers d'hores a ajudar els altres.

A totes les persones que han participat en les
Converses sobre Immigració a Braval,
que aportant-hi el seu coneixement i
experiència han fet possible aquest llibre.

SUMARI

Pròleg. Núria Gispert i Feliu, Ex-Presidenta de Càritas	13
I. EL REPTE DE LA IMMIGRACIÓ	17
Un fenomen imparable	
Una dècada d'immigració a Espanya	
Una Catalunya que va canviant	
La percepció que tenim de la immigració	
Un objectiu estratègic prioritari: gestionar bé la immigració	
II. ELS PROCESSOS D'INTEGRACIÓ	31
Etapas d'adaptació dels immigrants	
“Integració”, paraula inadequada. Millor, “acomodació” o “encaix”	
Models d'acomodació	
Assimilació	
Multiculturalitat	
Interculturalitat	
Vers un nou model d'acomodació: Interculturalitat + uniformitat ètica en els drets universals	
Com definir els “drets universals”	

III. CONSTRUIR ESPAIS COMUNS DE CONVIVÈNCIA	41
La solidaritat es construeix amb realitats	
Com estructurar el desenvolupament social dels immigrants	
Un exemple. Els Casals Catalans al món	
He suspès un sopar	
La religió	
IV. L'ESCOLA: FACTOR CLAU	49
Un sistema educatiu que trontolla	
La distribució dels alumnes immigrants a l'escola	
El rendiment acadèmic	
Aules d'acollida i espais de benvinguda educativa	
Experiències educatives positives de con viure junts	
A la sortida de l'escolarització obligatòria no poden treballar	
V. EL RAVAL QUE CAL. L'EXPERIÈNCIA DE BRAVAL	69
1. Cop d'ull al barri del Raval de Barcelona	69
Descripció	
Dades global sobre immigració	
Algunes dades del barri del Raval de Barcelona	
2. Braval	72
Presentació de l'entitat	
Organització institucional	
Petita història d'una experiència reeixida	
Principals situacions que s'afronten	
Objectius generals	
Assumir la globalització	
Paràmetres de funcionament. Marc de referència	
Pautes educatives	
Identitat cristiana	
Un treball coordinat	

3. Programes i activitats	81
Programa Esportiu Multiètnic	
Programa 1@1 de millora personal	
Programa Llengua Bàsica	
Programa Ocupacional	
Torneig de Primavera	
Casal d'Estiu	
Firts Lego League	
Altres activitats	
4. Programa Esportiu Multiètnic	87
Plantejament	
Objectius	
Participants	
Calendari	
Entrenadors i delegats	
Instal·lacions esportives	
Resultats esportius	
Cursos d'àrbitres i entrenadors de bàsquet	
Premi "Compta fins a tres"	
Premi Fair Play	
Fons contra el racisme en el futbol	
5. Participants en els programes	92
Oberts a tothom	
Les famílies	
Evolució del nombre de participants	
Països de procedència dels participants	
Entre tots	
6. El Voluntariat	96
Personal fix	
Els voluntaris	

Foment del voluntariat	
Evolució del nombre de voluntaris	
7. Un local per aixopluc	99
Característiques	
Una inauguració esperada	
8. Finançament	102
Pressupost 2010	
Aportació dels participants	
Fundació Raval Solidari	
Subvencions i espònsors	
Procedència dels recursos per al funcionament anual	
9. Seguiment i avaluació	105
Procediments	
L'ascensor social	
Alguns resultats globals 1998-2010	
Indicadors curs 2009-2010	
Premi de la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País	
Premi Internacional a la Solidaritat en l'Esport	
VI. PUNT D'ANÀLISI DE L'ENTORN SOCIAL	109
Les Converses sobre Immigració a Braval	
Participants 2005-2010	
Temes tractats	
VII. ALGUNES REFLEXIONS FINALS	121
Eixos d'una política d'immigració	
Com encarrilar el dia a dia	

PRÒLEG

Quan el dia 5 d'octubre de l'any 2002 vaig agafar l'avió per desplaçar-me cap a Roma per assistir a la canonització de Sant Josepmària Escrivà de Balaguer acompanyada d'en Josep Masabeu, en Pep, poc em pensava que al cap de 8 anys em demanaria que li prologués el seu llibre *La República del Raval*.

En aquella etapa jo era la directora de Càritas Barcelona i ell estava ficat de ple en les obres d'un local al bell mig del barri del Raval per continuar portant a terme un projecte anomenat Braval. Un projecte de solidaritat amb l'objectiu principal de promoure la cohesió social, lluitar contra la marginació, prevenir l'exclusió social de la joventut i facilitar la incorporació de la població immigrant a la nostra societat. És, com bé diu en Pep, un graó més en el conjunt d'iniciatives de solidaritat que es promouen al Raval de Barcelona al voltant de l'església de Montalegre.

Durant aquells pocs dies d'estança a Roma, vam parlar molt sobre la cohesió social. Era el moment més àlgid de la immigració. Centenars de persones arribaven sense papers i omplien les entitats que es dedicaven a atendre persones amb mancances socials. Des que posàrem en comú les nostres idees sobre el tema vàrem coincidir en els plantejaments. Aquells dies, a més de ser un cert recés espiri-

tual, vaig aprendre molt d'en Pep, ja que és un pedagog excepcional.

Uns mesos abans, el dia 5 de juny de 2002, s'havia fet la presentació pública del nou local i de les activitats de Braval. L'acte fou presidit pel President de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i va beneir el local el cardenal Ricard Maria Carles. En Pep m'hi havia convidat. Va ser un moment molt emotiu. Recordo que faltaven pocs minuts per arribar les autoritats i, com que el local estava en obres, tothom ajudava perquè quedés el més endreçat possible. Els pares i mares, els nens i nenes, el voluntariat, els veïns i veïnes, les entitats, tothom posant el seu gra de sorra perquè la inauguració sortís bé. Era una ciutadania global: hi havia persones de totes les races i religions. Fins i tot les mares participants van donar una nota de color amb la seva diversitat culinària. Tothom portava el millor que tenia a casa seva. Quina gran lliçó per a molts de nosaltres!

Les converses amb en Pep han anat fent camí. Ell ha sabut generar una comunitat acollidora on es produeixen relacions de proximitat i on tothom es pot integrar. Ha sabut crear mecanismes que faciliten la participació, el respecte cultural o la mediació des del vessant comunitari. I tot plegat ha contribuït a crear un caliu que, conjuntament amb l'èxit escolar i la inserció laboral, fan possible l'ascensor social.

L'any 2005, quan em vaig jubilar, en Pep em va fer la proposta de formar part del comitè organitzador d'unes Converses sobre Immigració a Braval. La meua resposta va ser positiva. Començarem a posar fil a l'agulla tot pensant com ho faríem.

La conversa té lloc en el transcurs d'un dinar al mateix local de Braval. Ara ja fa cinc anys que es fan i portem 41 trobades, en les quals hi han passat 190 persones. Es tracta de persones expertes relacionades amb aquest àmbit procedents de diversos sectors culturals, professionals, ideològics... Es fan un cop al mes. Crec que tots els que hi hem assistit n'hem sortit enriquits personalment. Espero amb gran il·lusió el dia del mes que toca la conversa.

Braval s'ha convertit en un centre de reflexió molt interessant; per això aquest llibre no és fruit només d'una reflexió teòrica, sinó la

suma d'experiències de moltes persones que viuen, treballen i estan implicades d'una manera personal amb immigrants.

D'aquestes converses s'ha obtingut molta informació, una riuada de dades, que en Pep ha sabut relacionar i utilitzar en el dia a dia del seu treball, i també per a la redacció del llibre. Ens ofereix els paràmetres globals des dels quals considera que cal afrontar el fenomen de la immigració.

És molt interessant que es publiqui aquest llibre perquè és una experiència que es pot aplicar a molts altres llocs.

El conjunt del text reflecteix una opció decidida en favor del que podríem denominar una aproximació integral holística al fet migratori. No crec en anàlisis parcials que intentin abordar els diferents aspectes del fenomen sense respectar la seva unitat essencial, la íntima relació que les peces del trencaclosques tenen entre elles. No es tracta d'una qüestió teòrica sinó d'una aposta pràctica. I en Pep ho sap molt bé.

La immigració serà un dels fenòmens socials més importants del segle XXI. La resposta no només marcarà Catalunya i la resta de l'Estat espanyol sinó també, i molt fortament, l'Europa del futur.

Aquest és un llibre per als immigrants, perquè després de les penúries que han passat hi trobaran coneixement, estimació i acollida. És també un llibre per als autòctons, perquè ens ajudarà a conèixer la immigració i podrem dir amb cara somrient: "Benvinguts".

Núria Gispert i Feliu
Ex-Presidenta de Càritas

I. EL REPTE DE LA IMMIGRACIÓ

La immigració s'ha convertit, en molt poc temps, en una important variable dins de la complexa configuració de l'espai social, cultural, religiós, polític i econòmic europeu. Alemanya, França i el Regne Unit suporten des de fa dècades fortes pressions migratòries. Espanya és nova en el club dels països receptors, encara que amb una intensitat rècord.

Més de quatre milions d'immigrants s'han sumat a la societat espanyola en els darrers deu anys. Arribaren atrets per les oportunitats de treball i, després de patir la crisi en la seva carn, alguns se'n tornen i altres somnien amb la total integració.

Un fenomen imparable

L'emigració fuig de la fam i de la misèria, i salta fronteres, alambres, lleis i convencions. A mesura que els països més rics augmenten la prosperitat i els països pobres s'enfonsen més amb la seva pobresa, el moviment de gent no es pot aturar. Es calcula que en el món hi ha 200 milions de ciutadans que s'han escapat de la seva terra per trobar un horitzó vital més digne.

No és un problema europeu, americà, ètnic o religiós. És una

qüestió d'equilibri de la riquesa i la pobresa en el món.

Molts països europeus han vist en ben pocs anys com els immigrants d'altres cultures, amb altres religions, amb altres escales de valors han anat conformant uns col·lectius socials que amenacen de trencar l'homogeneïtat de les poblacions nacionals.

Espanya no és una excepció, sinó una regla molt destacada, per ser el primer destí per a entrar a la Unió Europea. En deu anys els immigrants han arribat a ser el 12% de la població autòctona. Només cal passejar per qualsevol ciutat i pels pobles per adonar-se que el paisatge humà s'està transformant acceleradament.

Paradoxalment, la immigració contribueix al creixement econòmic i que els treballs menys remunerats siguin ocupats pels nous immigrants. Però els drets polítics i socials no sembla que siguin oferts als que viuen i treballen entre nosaltres. També és veritat que hi ha el complex problema de la reciprocitat amb els països d'origen, que en alguns casos no tenen cap interès a acceptar uns paràmetres de llibertat i democràcia que facilitin que alhora els espanyols hi puguin participar.

La globalització permet el lliure trànsit de capitals, de béns i de serveis. En pura lògica sembla que no hauria de permetre aixecar fronteres per a les persones que es mouen per la necessitat d'una vida més digna.

Si no es troben solucions que regulin la nova situació estem davant d'un conflicte social que pot explotar en qualsevol moment. És un problema real, actual, al qual es dedica poca atenció. Quan esclatin els conflictes potser serà massa tard per a resoldre'ls.

La immigració és una oportunitat per als qui arriben i una solució pels qui ja som aquí. Però sabent primer quina és la magnitud del problema i aplicant-hi després mesures racionals.

Una dècada d'immigració a Espanya

La primera dècada del segle XXI es tanca marcant un punt d'inflexió en l'arribada d'immigrants a Espanya. La crisi, l'atur i el més fort

control de les fronteres ha fet que es redueixi substancialment el nombre d'immigrants que arriben al país.

El 2010 estan empadronats 5,7 milions d'estrangers (un 12,2% de la població total) enfront dels 923.879 censats el 2000 (2,2%). Malgrat tot, som el segon país de la Unió Europea amb més presència d'immigrants, només pel darrera d'Alemanya (7,2 milions).

Alhora que minva el nombre d'immigrants que arriben, es produeix el retorn als seus països d'origen de molts altres (no tants com es preveia), i assistim a polèmiques com les dels ajuntaments de Vic (Barcelona) i Torrejón de Ardoz (Madrid), que pretenien deixar d'empadronar als immigrants sense papers.

Són algunes de les conseqüències d'una dècada marcada per un gran flux migratori i per la recessió econòmica.

Al principi arribaven atrets per les oportunitats de treball en un país que des del 1993 vivia un gran desenvolupament econòmic; a mitjan de la dècada, amb una població immigrant en augment, sorgiren els problemes per a la regularització i l'arribada per mar dels "sense papers", que de vegades va acabar en tragèdia; i ja al 2008 van patir en primera persona la crisi econòmica i l'atur. De cara al futur, amb l'arribada d'estrangers clarament al ralenti, el gran repte és el de la integració.

Des de l'any 2000 Espanya ha presentat una de les majors taxes d'immigració del món. Aquell any, amb 923.879 estrangers censats, van fer un procés de regulació que beneficià 400.000 immigrants. Llavors hi havia llocs de treball per a ells, ja que els espanyols no els volien ocupar.

Entre aquests treballs destaquen els relacionats amb l'agricultura. I fou entre els obrers estrangers dels camps de El Ejido (Almeria) on es van disparar totes les alarmes per primera vegada a principis del 2000. La mort d'una jove i la de dos agricultors en 15 dies a mans d'immigrants va fer esclatar el conflicte racista. En 24 hores de vandalisme es cremaren les pobres cabanes on vivien i comerços d'immigrants i quedà demostrada la complexitat de la convivència

entre la població autòctona i el col·lectiu d'immigrants. Foren anys, també, en què es repetiren les tragèdies a bord de *pateres*.

La dècada avançava, i amb ella el nombre d'estrangers residents. El 2005 ja eren 3.730.610 els censats (un 8,46%). El país creà aquells anys uns 900.000 llocs de treball nets, dels que prop d'un 40% foren ocupats per estrangers. Molts dels que havien arribat a Espanya buscant una vida millor acomplien el seu somni. D'altres, contràriament, morien en l'intent.

El 2005 destacà també pel nou procés de regularització, que beneficià gairebé 700.000 estrangers.

El 2006 trencà tots els rècords d'arribada d'immigrants sense papers amb *pateres*. Aconseguiren les costes espanyoles 39.180, la majoria a Canàries. Aquesta xifra suposa un important increment respecte als 11.781 immigrants arribats il·legalment a través d'embarcacions un any abans, i són molt lluny de les 7.285 persones que s'hi van aventurar el 2009. Segons dades del Ministeri de l'Interior, entre el 2002 i el 2009, van arribar a Espanya amb *pateres* i *cayucos* un total de més de 138.000 immigrants.

Amb el 2007 notàvem els primers símptomes de la crisi econòmica, i un any després, l'esclat de la bombolla immobiliària. Si tenim en compte que el sector de la construcció, juntament amb els serveis i l'agricultura, són els que més treballs donen als immigrants, és fàcil de concloure que són un dels col·lectius més afectats per l'atur. El Govern de l'estat calcula que la crisi ha deixat 566.517 estrangers a l'atur (385.000 no comunitaris), i que el 2010 acabarà amb un de cada cinc estrangers residents sense feina.

El 2007 es van fer 250.000 contractes en origen; el 2008 van ser 180.000; i el 2009 no van passar de 20.000. Alhora, cada vegada són més els que s'acullen als ajuts per retornar als països d'origen: 14.621 persones el 2009, enfront dels 6.671 que ho van fer entre 2003 i 2006.

La dècada es tanca, segons la darrera actualització de l'INE, amb 5.598.691 estrangers empadronats a Espanya (un 12% de la població total) i quatre reformes de la Llei d'Estrangeria. La darrera, l'octubre

de 2009, endureix la llei en temps de crisi: augmenta de 40 a 60 dies el temps màxim d'internament per a immigrants sense papers que entren a Espanya de manera irregular, restringeix la reagrupació familiar i els permisos de treball, i, entre altres coses, ofereix regular la situació dels immigrants que denunciïn les màfies que trafiquen amb persones.

En aquests deu anys els ciutadans hem après a conviure amb la immigració. Són els nostres veïns, els nostres companys de treball, els nostres botiguers, comparteixen les aules amb els nostres fills...

La immigració és un dels principals eixos del creixement econòmic del país. El 30% del creixement del PIB espanyol en aquesta dècada l'han generat els immigrants.

Però també és l'eix del creixement demogràfic. La població estrangera ha contribuït en un 58% a l'augment de la natalitat entre 2002 i 2006, segons un informe de la Universitat de Barcelona.

Ara, i de cara al futur, el principal repte és la total integració.

Després de l'etapa actual, tindrem en aquesta segona dècada del segle XXI una nova fase en la que es ralentitzarà l'arribada d'immigrants: seguiran venint, però menys, i probablement seran més qualificats. Fa un any l'INE assenyalava que el 2015 els immigrants a Espanya podrien suposar el 16,7% de la població, és a dir, uns 7.800.000 persones.

Però en la *Projecció de la població d'Espanya a curt termini (2010-2020)*, donada a conèixer el 7 d'octubre 2010, l'INE preveu una dècada de descens de la població immigrant a Catalunya, que establitzarà la població gràcies a la natalitat i la baixa mortalitat. En conjunt, el saldo migratori de Catalunya en aquesta dècada suposarà una reducció neta de 72.909 persones de nacionalitat estrangera (*Avui*, 08.10.10).

Aquesta projecció contrasta amb les necessitats expressades per l'Institut d'Estudis Autònomic, en l'anàlisi *Espanya 2020: un mes-tissatge ineludible*, realitzat el 2005 pel catedràtic d'Economia Aplicada de la UAB Josep Oliver, on defensa que Espanya necessita més de 4 milions d'immigrants actius per a mantenir el seu creixement, i

que el mercat laboral català en requerirà 1,2 milions en 15 anys.

Caldrà seguir amb atenció l'evolució real de les dades.

Una Catalunya que va canviant

L'arribada a Catalunya de prop d'un milió d'immigrants tan sols en deu anys ha canviat el rostre de molts municipis. Moltes coses s'han transformat a una velocitat inimaginable: les relacions personals entre veïns d'una escala, els barris, les infraestructures socials, les prioritats pressupostàries o el clima polític.

S'han fet diversos estudis comparatius, amb taules rodones, intercanvis i altres instruments d'anàlisi, sobre les modificacions que es van introduint en la vida diària de la població. I es van repetint les mateixes constants, que queden bastant ben reflectides, per exemple, en un encontre que va convocar *La Vanguardia* amb cinc alcaldes de ciutats que han canviat molt ràpidament a conseqüència de la immigració. Alcaldes de diversos partits polítics, amb poblacions grans i petites, amb un nombre d'immigrants que va del 14 % al 43 % de la població (*La Vanguardia. Vivir. La Catalunya mutante. 21.02.10*).

Penso que els punts més destacats que defineixen aquest moment són:

La immigració no té tornada enrere. No hi haurà retorn; només es produiria en cas d'extrema crisi social que ningú no desitja. De manera que l'únic camí és la integració.

Nosaltres tenim la impressió de viure una gran crisi, però els immigrants consideren que aquests és un país ple d'oportunitats, que no desaprofitaran.

De cop i volta s'han d'atendre necessitats que ningú no imaginava fa deu anys. Per exemple, les escoles d'adults estan amb llargues llistes d'espera, perquè torna a haver-hi analfabets i falla la preparació; o s'han de solucionar greus dèficits en els habitatges.

La immigració dispara la demanda de serveis, però la dispara perquè són pobres, no perquè siguin immigrants. El problema es sus-

cita quan, per manca d'inversions en les zones amb més presència d'immigrants, els ajuts socials no arriben als que abans els rebien perquè es destinen a la franja més baixa de la nova escala social, que correspon ara als immigrants. Els recursos són limitats, i potser ens hem acostumat al fet que ens cobreixin totes les necessitats, i això no podrà seguir essent així.

La situació dels immigrants és especialment desfavorable, donat que molts d'ells no tenen una xarxa social que minvi els efectes de la recessió. Com diu Oriol Amorós, secretari per a la Immigració de la Generalitat, “el problema són els alts índex d'atur, no els d'immigració” (*El País*, 2.03.10).

La immigració no s'ha de gestionar només pensant en la població immigrant, sinó també en les persones autòctones, que es van esforçar per canviar els seus barris i pobles, els va costar molt esforç accedir a un cert grau de benestar i ara veuen com s'esvaeix. Hi ha casos que s'han quedat atrapades en barris on el 70% o 80% de la població que conviu amb elles és immigrant.

Tinguem present que, en qüestions d'integració, s'avança molt lentament i més en temps de crisi, perquè construir la cohesió social és difícil.

Hi ha tensions i moments difícils. Però globalment la reacció de la gent és més que bona. El gran creixement d'immigració que hem patit s'ha produït amb una considerable pau social. Pensem que l'atur dels joves estrangers a Catalunya (44%) triplica el de París en la revolta del 2005 (14%). Però aquí no hem tingut les *banlieues*. La crisi econòmica no s'ha traduït, afortunadament, en una crisi social ni han esclatat, llevat d'algunes petites excepcions, brots xenòfobs.

Aquí hi ha actuat tota la xarxa social a la vegada: la Generalitat, els ajuntaments, les associacions de veïns, els sindicats, l'Església i les altres confessions religioses, les associacions, les institucions assistencials, el voluntariat, les escoles, els clubs esportius... Tot un entrellat de forces positives que fan possible dia a dia la cohesió social.

La percepció que tenim de la immigració

Malgrat les dades oficials, reals i concretes sobre la immigració, bastant positives, els ciutadans tenen la percepció que els immigrants es queden amb els ajuts socials, encara que les xifres reals desmunten aquests mites i en molts casos demostren que accedeixen a menys ajudes de les que els correspondrien.

Així, per exemple, segons dades de l'Institut Català del Sòl, en el 2004 els immigrants obtingueren 129 dels 1683 habitatges protegits; és a dir, un 7,66 %. I en els primers sis mesos del 2005, 75 dels 994 habitatges protegits; és a dir un 7,55 % van ser per als estrangers. Els anys següents ha estat una proporció similar. Tenint present que els immigrants suposen el 13% de la població catalana, l'accés a l'habitatge protegit està molt per sota del que hauria de ser d'acord amb el seu pes demogràfic i la seva demanda de pisos.

Un altre dels malentesos és que les seves botigues no paguen l'impost d'activitats econòmiques (IAE). Això és cert, perquè el 2003 s'establí que l'IAE només han de pagar-lo les persones físiques -autòctons i immigrants- que facturin més d'un milió d'euros l'any. La majoria de les botigues dels immigrants, que acostumen a ser petits comerços d'alimentació, no arriben a aquest nivell de facturació.

O en relació als horaris comercials, cal dir que la legislació vigent disposa que les botigues de menys de 120 m², que venen productes d'alimentació, drogueria i neteja no estan obligades a tancar a les 22.00 h. ni tampoc els dies festius. Però en la ment de molts veïns persisteix la creença que els estrangers no compleixen els horaris comercials.

En relació a la utilització del sistema sanitari, si bé és veritat que un 11% dels usuaris de l'assistència primària bàsica són immigrants, xifra similar al seu pes demogràfic, altres serveis sanitaris són infrautilitzats. La falta de targeta sanitària en una minoria, els problemes lingüístics, el desconeixement dels seus drets o dels serveis disponibles i els perjudicis culturals expliquen la infrautilització. I

encara cal afegir-hi un altre factor: l'edat dels immigrants. A l'elevada presència de joves en edat de treballar i l'escàs nombre de malalties cròniques s'afegeix el fet d'una mínima representació de la vellesa. Tots aquests factors expliquen la menor utilització per ara dels serveis sanitaris per part dels immigrants. Actualment, a la sanitat aporten més del que gasten.

A Badalona, per exemple, durant l'any 2009, va haver-hi 9.220 ingressos a l'hospital, dels quals només 5 eren persones sense papers; i el servei d'oftalmologia va atendre 232 pacients, i només 4 eren estrangers.

Tanmateix, 3 de cada 10 estrangers residents legalment a Espanya són joves d'entre 16 i 29 anys, segons un estudi de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (octubre del 2006). És una dada important, perquè indica que si treballen poden ser durant molts anys contribuents nets a través dels impostos, mentre que les seves despeses de sanitat i pensions seran menors.

A més, segons un estudi de l'Oficina Econòmica del President del Govern, (novembre del 2006), els treballadors estrangers van aportar 23.402 milions d'euros en impostos, i reberen 18.618 milions en serveis. És a dir, la immigració va aportar al creixement de l'economia espanyola 5.000 milions d'euros més del que va rebre a través de la despesa pública. Fins ara els immigrants han sumat, no restat.

Però en contraposició a aquestes dades, segons l'enquesta del CIS de febrer del 2006, el 35,5% dels catalans considerava que la immigració era el principal problema de la nostra societat, seguit de l'atur (31,4%) i l'habitatge (24,7%).

Tres mesos després, el mes de maig, en una enquesta de Sigma Dos, el 69,1% dels espanyols creia que a Espanya hi ha un nombre 'excessiu' d'immigrants.

El mes d'octubre aquest percentatge havia augmentat al 71,8%, i més de la meitat dels ciutadans creia que la regularització massiva fou negativa.

I en el baròmetre del CIS de setembre del 2006 la immigració

encapçalava per primera vegada la llista dels principals problemes d'Espanya a judici dels ciutadans, seguida a gran distància de l'atur i l'habitatge.

El baròmetre de primavera 2010 d'El Periódico, demostra que del 2007 al 2010 allò que els catalans han considerat cada vegada més greu, i amb creixements espectaculars, és la manca de feina, la crisi econòmica i la insatisfacció política. La immigració és el quart problema. Ha passat de ser vista com a problema pel 30% dels catalans el 2007 a poc més del 20% el 2010, i ha baixat en aquest període de primer a quart lloc. Fins i tot a Vic, una enquesta recent deixava la immigració com a novena preocupació dels vigatans (*El Periódico*, 25.03.10).

Fa un any, un sondeig del Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat constata que el 43,4% veia la immigració com una cosa perjudicial. Ara ja és el 48%.

Cal estudiar seriosament aquest desencaix entre els fets reals i la percepció que tenim del que passa, i situar-la en el seu context real, per tal de no trencar la convivència.

Un objectiu estratègic prioritari: gestionar bé la immigració

Europa cau en un greu error si improvisa les polítiques d'immigració, basades en la preocupació per la seguretat, la rendibilitat i l'egoisme.

No es pot considerar la immigració només com una invasió o un problema, és un objectiu estratègic prioritari per a garantir el desenvolupament del país. Crec que ara és l'objectiu fonamental.

Un estudi de l'ONU de finals del 2005, assenyala que fins a l'any 2050 la Unió Europea necessitarà 159 milions d'immigrants si vol mantenir el ritme econòmic.

Segons un informe del Banc d'Espanya del març del 2006, que analitza els efectes de la immigració en els darrers 12 anys, des del 1994, els estrangers en edat de treballar van augmentat un 30% cada any i en aquell moment eren actius més de 2 milions. Considera que

aquests fluxos migratoris són positius perquè augmenten la demanda i, en conseqüència, estimulen l'oferta, és a dir, la riquesa del país. Per tant, no hi ha límits econòmics per a la immigració. L'únic sostre és el que vulgui imposar la societat i la política. Conclou que la immigració ha estat positiva per al mercat de treball, per a la flexibilització laboral i per als ingressos de la Seguretat Social, amb un impacte moderat en la despesa pública. Encara que amb els baixos salaris no han provocat ingressos fiscals per IRPF, han contribuït a l'erari públic a través del consum amb un augment del 10% en la recaptació de l'IVA.

Sense la immigració, l'economia no hauria crescut al ritme com ho va fer durant els darrers anys, i s'haurien produït uns més grans desequilibris en la inflació i en la balança exterior. Però alerta que l'augment dels immigrants no assegura el futur de les pensions. L'arribada de mà d'obra estrangera només ajorna el problema. A mig termini la despesa pública, deguda als treballadors forans, creixerà.

Altres estudis ens presentaven també dades destacables, en aquell moment de bonança econòmica.

Uns estudis de Caixa Catalunya ens deien que els immigrants generaven més de la meitat del creixement econòmic anual de Catalunya; i que Espanya havia evitat una dècada de recessió gràcies a la immigració. Sense la mà d'obra estrangera, el PIB hauria caigut cada any un 1% en lloc d'augmentar el 3,6%, i la renda per càpita havia crescut el 2,6% gràcies a la població nouvinguda.

Per contra, en la V Jornada Gresol de Valls (setembre del 2006), el president de La Caixa qüestionava els efectes de la immigració en l'economia. Fornesa advertia que els indicadors econòmics ja apunten una desacceleració. Coincidia en aquesta opinió Alfredo Sáenz, conseller delegat del Grup Santander.

I una previsió de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) de l'octubre del 2006 estimava que el setembre de 2025 Espanya haurà superat la barrera dels 50 milions d'habitants. El creixement de la població seguirà pivotant en els immigrants, els quals passaran del

9% d'aquell moment al 19% el 2025. Hi haurà menys naixements i moltes més defuncions.

I la crisi va arribar. És el final d'un període excepcional en la història de la immigració a Espanya, i ha obert un compàs d'espera. Després d'una dècada amb un creixement de la immigració, que no iguala cap país del món, s'ha frenat com a conseqüència, entre d'altres factors, de l'impacte de l'atur en el sector de la construcció, ocupat fonamentalment per estrangers. Segons l'Anuario de la Inmigración en España del 2009, l'atur arriba ja a 1,2 milions d'immigrants. El manteniment del treball de la dona és el salvavides de l'economia familiar, i explica que no hi hagi tensions socials.

Però hi ha un altre element que s'ha de considerar, i que ens dona pistes per esbrinar com es va resituant aquest col·lectiu: les remeses de diners que els immigrants envien als països d'origen per ajudar les famílies.

En el primer trimestre de 2009 les remeses van caure un 17% per la crisi, i van quedar en 1.654 milions d'euros.

Però, sorprenentment, en el tercer trimestre de 2009 les remeses van despuntar gairebé un 13%, fins arribar als 1.888 milions d'euros. I això malgrat l'increment de l'atur. Llavors, com és que augmenten? El professor Rafael Pampillon de l'Institut d'Empresa assenyala que la causa és l'increment de l'economia submergida. Els immigrants s'estan adaptant bastant bé a la crisi tot introduint-se en l'economia submergida, encara que per aconseguir-ho hagin de canviar de ciutat i de feina, o treballar més hores.

En resum, l'arribada d'immigrants està canviant la societat europea. No es tracta només d'una aportació econòmica o d'una qüestió demogràfica. Sobretot els europeus han de superar el repte de trobar un *modus vivendi* que, sense alterar el seu caràcter i la identitat, desenvolupi una nova sensibilitat de cara a les altres cultures, especialment al món musulmà. Esperem que els darrers esdeveniments que van fiblant l'opinió pública siguin només episodis ocasionals, i no privin l'equilibri.

No hem de considerar la immigració ni com una invasió ni com un problema: és un objectiu estratègic prioritari per compensar la deslocalització industrial. Hem de produir emocions i ofertar a Europa i al món un refugi de bona vida. Comencem una nova etapa que consistirà a substituir la immigració inesperada, improvisada i aparentment incontrolada per una immigració de poblament, preparada.

II. ELS PROCESSOS D'INTEGRACIÓ

Etapas d'adaptació dels immigrants

Als immigrants els costa molt adaptar-se. En el procés d'encaix a la nova societat gairebé sempre repeteixen quatre etapes:

Supervivència. Qualsevol cosa a qualsevol preu

Instal·lació. Buscar casa

Reagrupació. Portar el marit o la dona i els fills i, més endavant, la resta de família

Retorn a l'origen. Miren de fer aquí tot el que feien allà

Un llaç molt fort per a mantenir la seva identitat són les parabòliques i Internet, que els permet d'estar connectats permanentment amb la seva llengua, els costums i la manera de viure. Està bé perquè hom no pot integrar-se sense saber qui és, però el problema es planteja en el fet que per a mantenir la identitat hagin de viure en un gueto. Aquí sí que pot sorgir el fonamentalisme.

En les etapes de supervivència, instal·lació i reagrupació acostumen a trobar ajut en els serveis socials i en les diverses institucions assistencials, públiques i privades, que treballen en aquest àmbit. Amb

el temps, aquestes tres etapes es van superant.

El problema es planteja en l'etapa del retorn a l'origen, on en poques ocasions troben el suport que cal per assumir els paràmetres de la nostra societat. És en aquesta etapa on cal incidir-hi fortament, per tal d'evitar els guetos, aconseguir la cohesió social i no trencar la convivència.

La integració no és ni guetització ni assimilació. Qui ve de fora s'ha d'incorporar al món laboral i començar aprenent la llengua i la cultura del país d'acollida per adaptar-se a la nostra societat. Nosaltres hem de començar a canviar la mirada per acceptar que són diferents i, així, poder conèixer-los millor. En la nostra societat cal que emergeixi la diversitat.

“Integració”, paraula inadequada. Millor, “acomodació” o “encaix”

Hem de resoldre les dificultats que planteja l'encaix dels nouvinguts amb la població autòctona. La paraula integració expressa poc la realitat, perquè els nouvinguts s'han d'adaptar a nosaltres, han d'entendre com som, i nosaltres hem d'entendre com són ells. I d'aquest entendre comú ells hauran de modificar alguns dels paràmetres de funcionament, i nosaltres també, perquè entre tots ens enriqueirem. Per això penso que és més realista dir 'acomodació' o 'encaix'.

Ara bé, en la vida diària, qui s'integra on si el 87% dels alumnes d'una escola són immigrants? L'escola és el gran recurs per facilitar l'encaix de les noves generacions. S'està fent un gran esforç d'escolarització, però la planificació prioritza excessivament el territori com a criteri bàsic. Penso que en aquests moments s'hauria de prioritzar la “barreja”. Cal un gran pacte social per tal que, respectant el dret dels pares a l'educació dels fills, s'aconsegueixi convertir les escoles en autèntics espais de convivència intercultural, on es transmetin els valors i costums específics de la nostra societat.

Tenim l'oportunitat de construir uns grans espais de convivència. L'abril de 2006 a Catalunya hi havia alumnes de 120 nacionalitats,

que professen 30 religions, i que parlen 235 llengües diferents. Gestionant bé l'ensenyament i la formació dels treballadors a les empreses aconseguirem que funcioni l'ascensor social i no es produeixi un trencament social. El progrés social depèn del grau de formació de la població. La formació és el nexa entre socialització, acomodació i competitivitat.

Models d'acomodació

En la nostra societat cada any convivim persones més diferents. Fins a quin límit s'ha d'acceptar la diferència? Fins ara s'han donat diverses solucions, que podem sintetitzar en tres:

Assimilació

Qui arriba al país ha d'assimilar totalment no només les lleis i la llengua del país d'acolliment, sinó també la cultura i els comportaments, renunciant a qualsevol peculiaritat. S'ha de comportar com una persona del país que l'acull.

És, substancialment, la recepta francesa, proposada en nombre de la dita *laïcité*, que converteix a tots, teòricament, iguals davant l'estat. Es tracta d'una recepta que ha demostrat que té molts límits, perquè pressuposa i exigeix una identificació integral dels ciutadans amb l'estat, així com la cancel·lació de qualsevol diferència, coses impossibles de fer i de governar en la pràctica.

Multiculturalitat

És el que es considera amb major atenció a Europa i també aquell que s'ha provat al Canadà. Cadascú manté la seva cultura, però com en guetos.

Es basa en el principi que totes les cultures tenen la mateixa dignitat i poden conviure fàcilment, que la pluralitat de les expressions és

de per sí garantia de riquesa i de millorament de la convivència social.

Neix del relativisme cultural i engendra el relativisme jurídic, és a dir, l'intent de donar legitimitat, també en l'àmbit del dret, a les diferències que caracteritzen les minories desembarcades a Europa. Tot sembla anar bé mentre les coses es queden en el plànol de la teoria, però si pensem en les conseqüències pràctiques de la lògica del multiculturalisme, hi destaquen moltes incongruències.

Posem un exemple. Si diem a un immigrant: tu ets afganès, la teva cultura és molt atractiva, tens sobre les espatlles segles de civilització, conserva la identitat afganesa i no et preocupis d'integrar-te, perquè els espanyols s'enriquiran també amb la teva diversitat; si diem això, és lògic que l'immigrant intenti ajuntar-se sobretot amb altres compatriotes, hi parli la seva llengua, intenti, en general, viure com a Kabul. Els afganesos es posaran a viure junts per recrear el seu microcosmos. Estem a l'avantcambra del gueto.

El problema corre el risc d'aguditzar-se en el cas dels infants a causa del dualisme que s'estableix entre la cultura de procedència i la del país amfitrió, amb el qual els joves tendeixen a identificar-se. A l'escola aprenen a convertir-se en espanyols, però, en tornar a casa, parlen, mengen i viuen como si haguessin tornat a Afganistan.

S'estableix una situació humanament desestabilitzadora, una situació que, en el plànol de la convivència social, corre el risc d'augmentar els conflictes i de fer més difícil la governabilitat de les diferències.

La cancellera Angela Merkel afirma que el model multicultural a Alemanya "ha fracassat absolutament" (*Avui*, 18.10.10).

Interculturalitat

Sosté que de la comunicació de cultures en pot sortir automàticament una bona convivència.

Bàsicament és el model aplicat als Estats Units, anomenat del *melting pot* o gresol, en el qual els immigrants s'han de fondre amb

la població local, mantenint algunes prerrogatives en l'àmbit cultural i en el dels costums. Aquest model ha tingut el mèrit de reforçar el sentit de pertinença de les minories a la més poderosa nació del món, tot proporcionant-los un legítim orgull, simbolitzat per la bandera, per l'himne i per la participació en alguns grans esdeveniments col·lectius.

Actualment el *melting pot* està demostrant els seus límits precisament per efecte de les noves onades migratòries i dels diferents índex de creixement demogràfic dins de les diferents comunitats ètniques, factors que posen en crisi el conjunt dels valors compartits que formaven el sòcol dur de la societat americana. Comunitats que eren minories son ja o es disposen a ser majories, reclamen drets i poder, trenquen equilibris que estaven consolidats, demanen noves regles.

Vers un nou model d'acomodació

És fonamental definir un model d'acomodació que pugui ésser entès i compartit per tots els ciutadans.

Crec que aquest model ha de pivotar en la **Interculturalitat + uniformitat ètica en els drets universals**, uns principis que han de ser inalienables i assumits per tothom, com són: la igualtat, els drets de la persona, la no discriminació de la dona, la llibertat religiosa, la separació Església-estat, la supremacia de la norma ètica, etc. No es pot ser tolerant en l'exigència d'aquests valors.

Hem de construir un país amb aquests valors unificats i sense dubtes, i els nouvinguts han de fer una acceptació explícita de respecte a la constitució espanyola, que empara les llibertats de pensament, expressió i creences. La porta d'entrada al país s'ha d'obrir a aquells que es comprometin de veritat a arrelar-s'hi. Molts països europeus estan estudiant el sistema per executar-ho. França, Alemanya, Bèlgica i Holanda, entre d'altres, condicionen els permisos de residència al coneixement de la llengua i la acceptació dels valors constitucionals i s'estan plantejant una 'carta de valors' democràtics que tots els immi-

grants hauran de signar. En aquesta línia està la recentment aprovada Llei d'Acollida de Catalunya.

Pot al·legar arrelament un 'sense papers' que en una roda de premsa de fa pocs dies es servia de traductor després de dir que portava més de cinc anys vivint a Espanya? I s'ha de regularitzar sense contrapartides als immigrants de creença musulmana que no accepten que, en societats com l'espanyola, la dona ha aconseguit la igualtat d'oportunitats respecte a l'home?

De vegades hi ha com una mena de 'mística' de la tolerància, com si sempre fos bona. França admeté la poligàmia pels que arribaven de les seves colònies, i ara hi ha entre 18.000 i 20.000 famílies polígimes, segons reconeix el ministre de l'Interior, per a protesta dels col·lectius feministes i de defensa dels drets humans (*La Vanguardia*, 11.07.10). Al Canadà, on viuen 600.000 musulmans, es va permetre que els assumptes familiars es decidissin dins de la comunitat musulmana. Ara la comunitat ha demanat establir tribunals islàmics segons la *sharia*, amb la discriminació de la dona que comporta. A Noruega els imans han demanat obrir negociacions encaminades a la introducció de la *sharia* pels creients musulmans residents a Noruega. La resposta del govern ha estat un no definitiu, per tractar-se d'una qüestió qualificada d'innegociable, perquè la seva implantació seria discriminatòria per a les dones (*La Vanguardia*, 1.07.10).

Es hora d'establir els paràmetres per donar la benvinguda a tots aquells que, forçats per la misèria o per la lliure decisió, arriben a la nostra terra. S'ha de dir que, qualsevol que siguin els mèrits de la cultura que porten, una nació té el dret d'establir les seves prioritats, que no poden anar en contra de la nostra història i dels nostres valors i pràctiques establerts al llarg dels segles.

L'hospitalitat té també les seves regles, que no es poden transgredir amb un mal entès multiculturalisme. La diversitat és perfectament assumible. Però no si comporta desvirtuar el que constitueixen els valors propis. Els immigrants han de respectar les tradicions, símbols, cultura i religió dels països que els acullen. No podem acceptar que,

aprofitant les nostres llibertats, difonguin una cultura i una manera de viure que vagi en contra dels valors de tolerància i igualtat de la nostra societat, i que no acceptin les regles de joc d'una societat democràtica.

Els immigrants han de ser legals, no viure en guetos, han de ser promocionats a la universitat, constituir una classe mitjana normal. Aquestes exigències són compatibles amb la vivència de les pròpies creences. Per aconseguir-ho, cal que es compleixi la llei, que no se n'abusi, que se sentin orgullosos de pertànyer a una societat tolerant i positiva. Que s'hi compti, sempre i quan acceptin els nostres codis. S'ha d'ensenyar que qui s'ha d'adaptar a una determinada cultura és el que hi arriba. I no pas a l'inrevés.

Només si està garantit un 'nucli dur' inicial, un fons de referència en el plànol antropològic, es poden amalgamar les comunitats estrangeres, integrar-se amb els elements fundacionals i es pot evitar que 'es torni boja' la convivència civil, probablement després d'haver-se il·lusionat amb poder evolucionar segons els cànons de l'igualitarisme indiferenciat i del relativisme sense ànima, propugnat pels partidaris de la societat multicultural.

Aquest model de convivència alguns l'anomenen de la identitat enriquida.

A cada societat hi ha uns factors culturals i antropològics que s'han consolidat al llarg dels segles i que es concreten en un certa manera de considerar la persona, d'organitzar la convivència, el treball, etc.

Existeix una identitat de fons de la qual no es pot prescindir per projectar noves formes de societat: malgrat tot, aquesta no és una realitat fixa i immutable en el temps, sinó una realitat en moviment que, encara que va conservant unes característiques constitutives, és capaç d'integrar elements d'altres cultures que hi siguin compatibles, de rebre i amalgamar les novetats que troba en el seu camí i enriquir-s'hi.

Cal molt de temps per tal d'aconseguir una autèntica integració, i sens dubte caldria una clara voluntat d'acceptar les regles per part del qui arriba de l'exterior. Ara bé, si la societat que acull no posseeix una idea

clara de la seva identitat no serà capaç d'integrar; encara més, s'espantarà del nouvingut, en qui veurà una amenaça per a la pròpia seguretat.

La xenofòbia neix de la por que el 'diferent' posi en perill una convivència ja de per sí fràgil, perquè no està fonamentada en valors i certeses; en conseqüència, per l'existència d'un 'buit' (encara que sovint es nega) més que per l'ostentació d'una 'plenitud' que, en realitat, amaga fragilitat i inseguretat.

El repte de la interculturalitat i el factor multiètnic és afermar els valors propis per avançar vers els valors universals que ens uneixin a tots i, potser així, aconseguirem enterrar definitivament el racisme. És a dir, allò singular obert a allò plural i el particular obert a l'universal. El racisme es supera amb valors universals que ens uneixin a tots.

Hem de construir un país amb aquests valors unificats i sense dubtes. La porta d'entrada al país s'ha d'obrir a aquells que es comprometin de veritat a arrelar-s'hi.

Com definir els “drets universals”

El problema està a definir aquests valors. Per aconseguir-ho, des de l'any 2004 es van desenvolupant encontres interdisciplinaris en diverses universitats del món per a mirar d'arribar a definir uns principis fonamentals, un comú denominador de principis, compartits per tothom.

Una gran dificultat es troba en la idea que tenim d'aquests principis. Quan a occident ens referim als *drets fonamentals de la persona* pensem automàticament en els recollits en la *Declaració Universal de Drets Humans de l'ONU de 1948*. Però en el món musulmà estan pensant en la *Declaració d'El Cairo sobre Drets Humans en l'Islam de l'any 1990*, signada per pocs països, en la qual es relativitzen molts d'aquests drets fins a gairebé buidar-los d'operativitat, en sotmetre'ls a la interpretació de la *sharia* o llei religiosa islàmica. S'utilitzen les mateixes paraules, però es refereixen a realitats diferents.

És difícil de trobar en el món actual un comú denominador de

principis, compartits per tothom, que estiguin fonamentats en la constitució mateixa de l'home i la societat, i que puguin servir com a criteris bàsics per a legislar sobre els problemes fonamentals que afecten als drets i deures de tot home. És a dir, hem de resoldre un aspecte antropològic, el dels continguts essencials de l'ètica.

On trobar aquests principis fonamentals? Caldrà seguir debatent, estudiant i aprofundint en aquests tres àmbits:

- La primacia de la raó enfront de la força
- Una aposta decidida pel diàleg, per a tendir ponts entre *diferents*
- La responsabilitat dels representants religiosos, dels governants i dels intel·lectuals cridats a liderar aquest diàleg racional entre cultures i religions.

III. CONSTRUIR ESPAIS COMUNS DE CONVIVÈNCIA

S'aprèn a nedar, nedant; i s'aprèn a conviure, convivint. Per això és fonamental construir espais comuns de convivència. L'àmbit que ofereix més possibilitats és l'escola, i també les institucions i entitats que desenvolupen activitats de temps lliure.

En aquest conviure entre tots, un element dinamitzador que cohesionava és plantejar projectes d'actuació col·lectius, on les persones de diverses procedències es vegin implicades i alhora interdependents les unes de les altres. I tant es pot aconseguir amb uns equips esportius, com amb un cor, o un grup de teatre, o altres activitats col·lectives.

Així podrem conèixer-nos entre tots i després ens podrem comprendre. Si s'han sabut establir projectes i espais comuns de convivència que faciliten el coneixement mutu, sorgeix el respecte i enriquiment mutus, i es consolida la cohesió social.

En aquesta línia, per exemple, a França, només quatre anys després de la suspensió del servei militar obligatori, n'estudien seriosament la reimplantació, com a mecanisme que reforci el sentiment de pertinença a la mateixa comunitat nacional, donada la profunda fractura social entre els 'francesos-de-tota-la-vida' i els francesos vinguts de la immigració.

La solidaritat es construeix amb realitats

Si manquen mitjans econòmics, cal l'ajut material, institucional i particular.

Si manca afecte i amor, davant el patiment, la trista soledat o la freda indiferència, és imprescindible una relació personal per poder oferir afecte, comprensió, disculpa, acolliment, consol i ajuda.

Totes les persones necessitem desenvolupar aquest vessant solidari de la nostra personalitat. Altrament, ens tornarem uns egoistes. Per aconseguir-ho hem de posar els mitjans, i veurem que genera moltes satisfaccions. No és que hom quedi satisfet quan fa el bé, sinó que està satisfet quan veu que els altres milloren i s'hi troben a gust.

De vegades es planteja la solidaritat com una “obligació” dels que tenen recursos envers els que no en tenen. Això és cert en el que es refereix als mitjans econòmics, perquè si no els tens difícilment podràs donar-ne.

Però tots podem oferir afecte, comprensió i consol a qui ho passa malament. Allò que succeeix és que moltes vegades no sabem com fer-ho, ni com organitzar-nos. Aquesta és una gran funció de les entitats que compten amb voluntariat. Es tracta de facilitar al voluntari la possibilitat de mantenir una relació personal, i això es pot fer tant en una entitat de “beneficència” com en una entitat de suport socioeducatiu, o individualment “per lliure”.

Dedicar temps a unes persones concretes és el més profitós, tant pel que ajuda com pel que rep l'ajut. Quantes experiències increïbles expliquen el voluntariat de Càritas, o d'Arrels, o del Braval, i de tants altres llocs!

Com que tots hem de desenvolupar la solidaritat, per exemple els participants en els programes de Braval, provinents de 30 països, amb dificultats d'integració social, desenvolupen també accions solidàries amb altres persones que també tenen dificultats: anem a jugar a futbol amb els discapacitats del Cottolengo, acompanyem persones grans que viuen soles en el propi barri del Raval i els hi fem serveis que

necessiten: netejar, un arranament, anar a comprar, etc. Són potser unes de les activitats que deixen més petjada, doncs desenvolupen la generositat, la preocupació pels altres, l'oblit de sí mateix, i s'aprèn a comprendre i respectar els altres.

Com estructurar el desenvolupament social dels immigrants

La vida dels immigrants i les dinàmiques d'incorporació a la nostra societat generalment es van desenvolupant al voltant de les associacions i entitats que han creat i que aglutinen persones del mateix país o de la mateixa zona geogràfica.

En un primer moment de l'acollida, el paper d'aquestes entitats és molt fonamental, especialment si el desconeixement de l'idioma és total, i els paràmetres culturals són molt diferents.

Però amb el temps, aquestes entitats s'haurien de limitar -i no és poc- a mantenir la llengua i els costums dels seus associats, però tenint clar que si han vingut aquí, els fills i nets seran d'aquí, i no es poden convertir en un quist. La nostàlgia i el manteniment dels seus orígens són bons, però els descendents seran d'aquí.

Per això no crec que sigui positiu, per exemple, fomentar l'esport en clau d'enfrontament entre països: la lliga llatina, la lliga filipina, etc. Més val això que res, però considero que és fomentar el gueto.

Per exemple, la Comunitat de Madrid organitza el *Mundialito de fútbol de la Inmigración y la Solidaridad*. L'any 2009 van participar-hi més de 700 esportistes procedents de més de 30 països i residents a la Comunitat de Madrid. Cada equip és una selecció nacional, nigerians, alemanys, suecs, marfilenys, on tots els jugadors de l'equip són del mateix país. És el mateix esquema del campionat que va promoure Movistar, on es van abocat molts diners.

Crec que és més bo jugar en les competicions "normalitzades" del país com un equip més, barrejant els jugadors de diversos països en cada equip. L'esforç organitzatiu és pràcticament el mateix, però el resultat en cohesió social és infinitament superior.

Un exemple. Els Casals Catalans al món

Els Casals catalans són associacions de catalans residents fora de Catalunya. Durant anys han tingut un paper clau en la difusió de la cultura catalana i, en especial, de la llengua catalana. En l'actualitat, es compten més d'un centenar de Casals establerts en uns quaranta països.

Els Casals compleixen un paper fonamental a l'hora de projectar Catalunya al món: donen a conèixer el país i la cultura catalana arreu. A més, contribueixen a crear un teixit associatiu a la zona on s'han establert i, amb les activitats que organitzen i les relacions que estableixen, promouen Catalunya entre la societat del país que els acull.

Una de les activitats que impulsen és l'ensenyament del català. Han desenvolupat, en el decurs de la història recent de Catalunya, un paper cabdal en el manteniment i la difusió de la cultura i la realitat catalanes, especialment quant a la llengua catalana.

D'ençà de la fundació de la comunitat més antiga -la Sociedad de Beneficiencia de Naturales de Cataluña, creada el 1840 a l'Havana, Cuba- moltes comunitats de catalans emigrats van fundar associacions privades (casals, mútues, etc.) per ajudar-se i per mantenir el lligam amb la llengua i la cultura catalanes, sobretot a l'Amèrica llatina.

Durant la Guerra Civil Espanyola i els primers anys de la dictadura, un gran nombre de catalans es va haver d'exiliar a països d'arreu el món, i es van afiliar a casals catalans existents o en van constituir de nous.

Des de l'exili, els casals van jugar un paper cabdal en el manteniment de la llengua i la cultura catalanes i els drets de Catalunya.

Durant les dècades dels 50 i 60, hi va haver un moviment reduït d'emigració catalana cap a l'Europa occidental i septentrional per motius econòmics, que va crear més casals.

Durant molts anys, gairebé un segle i mig, els casals catalans es van mantenir econòmicament mitjançant les aportacions dels socis i amb diners de Catalunya, enviats per mecenes de manera privada o bé a través d'organitzacions patriòtiques. No consta que tinguessin ajuts

econòmics dels ajuntaments ni dels estats on desenvolupaven l'activitat. Actualment la Generalitat de Catalunya els dóna cobertura i suport.

En aquest llarg període els socis dels casals els hi han donat vida, però mirant d'incorporar-se al país que els donava aixopluc. Fins i tot un català, Josep Batlle i Carreó, de Sitges, que es va establir a Montevideo el 1800 com a comerciant, va iniciar una família que ha donat quatre presidents a la República d'Uruguai.

Tota aquesta activitat la veiem molt bé i la considerem positiva. Ara bé, que en pensaríem si, per exemple, ens diguessin que:

Només comprem a les botigues dels altres catalans de la ciutat?

A les nostres empreses només contractem treballadors catalans?

Tan sols tenim relació social a través dels actes que s'organitzen al Casal?

Diríem, amb raó, que això és un gueto.

Doncs bé, exactament això és el que passa amb alguns col·lectius immigrants, que estan tancats en sí mateixos. I, a més a més, reben diners i suport per part de l'administració pública catalana i espanyola; i en canvi no en reben dels seus consolatats ni del govern dels seus països. Estem contribuint al manteniment i consolidació dels guetos, potser amb la secreta esperança per part d'alguns polítics que, el dia que puguin votar els immigrants, els donaran el vot. Però així no es construeix la cohesió social.

He suspès un sopar

Un grup de joves del Raval, de diferents països, ètnies i religions, em van ajudar en unes determinades tasques i en acabar-les els vaig dir que els convidaria a sopar, i vàrem concretar el dia.

Dos o tres dies abans del sopar em va venir a veure un dels comensals, que era pakistanès i musulmà practicant, per dir-me que ell tenia unes obligacions religioses i que el sopar s'hauria d'adaptar a aquestes obligacions. Li vaig dir que no patís, que ja tenia pensat anar a un restaurant on menjaríem un menú sense porc.

Per a sorpresa meva em va contestar que no n'hi havia prou, que ell havia de tenir la seguretat que la carn que preniem era *halal*, és a dir, que l'animal havia estat mort de cara a la Meca, seguint el ritual, etc.

Després del desconcert inicial li vaig dir:

- Escolta, el que m'estàs plantejant és que hem d'anar a sopar a un dels vostres restaurants pakistanesos, per tal que tinguis la seguretat que han comprat la carn en una de les vostres botigues pakistaneses, i així t'asseguris que és *halal*.

- Això és, em contestà.

- Doncs bé, vaig afegir, no hi ha sopar.

Fins aquí podem arribar! Si un amic em convida a sopar a casa seva, em menjaré el que em serveixin, simplement per allò de l'educació. Ara bé, si jo tinc úlcera d'estómac li diré, i encara que a ell li agradin molt els picants, aquell dia farà un menú lleuger per tal que em vagi bé. Això és una cosa, i el que em plantejava aquell noi n'és una altra de ben diferent.

Similar és el que va passar en ocasió de la visita a França del President Khatami de l'Iran el 2005. Un dels actes previstos era el Sopar d'Estat al gran menjador de gala del Palau de l'Elisi. Els iranians van dir que no s'havia de posar cap beguda alcohòlica per a ningú, perquè ho prohibia l'Islam. Els francesos els van contestar que a ells ja els hi posarien té, taronjada, llimonada, i el què volguessin, però que a França, i més en un Sopar d'Estat, el costum era posar els millors caldos de les bodegues. Els iranians no estaven obligats a prendre'n, però ells havien de respectar els costums francesos. Després de molt estira-i-arrotonsa, no s'hi van voler avenir. I al final el President Jacques Chirac va suprimir el Sopar d'Estat.

La religió

La religió és un factor que no es pot menystenir, ni molt menys oblidar.

Sovint, juntament amb les persones del seu país que troba quan arriba, la religió és la primera referència del nouvingut, allò que li

dona continuïtat i percepció de la pròpia identitat. L'immigrant ha deixat enrere família, país, amics, cultura i costums. El què li queda són les creences. Moltes vegades els immigrants es reuneixen al voltant dels seus llocs de pregària, que també són un nucli de solidaritat i ajut. Penso que és un bon factor en l'estabilització de la persona.

La relació entre persones de diverses religions ha de fomentar, i de fet fomenta, el respecte a les altres creences, si s'aconsegueix un caliu de comunicació.

A les activitats de Braval participen persones, joves i voluntaris, de nou creences diferents: catòlics, evangelistes, adventistes, ortodoxos, musulmans, testimonis de Jehovà, budistes, hindús i persones que no professen cap religió. Nosaltres les respectem totes, però no amaguem la nostra identitat cristiana. Observem que amb tota naturalitat els nois parlen de religió, es pregunten entre sí per les seves vivències religioses i la pràctica espiritual de cadascú. No hem observat cap reticència ni que deixi de venir a les activitats cap persona a causa de la religió.

Tan de bo aquest caliu es pogués generar a nivell global, perquè en aquest moment a Catalunya hi ha persones de més de 30 religions. Les religions han de ser un instrument de pau. La multitud de persones necessitades, de qualsevol religió, ateses contínuament per les Càritas i l'acció social de les altres esglésies és una realitat plena de possibilitats.

Les dificultats en aquest àmbit es produeixen en relació a l'Islam. D'una banda, perquè no hi ha un sol 'Islam'. Els sectors musulmans fonamentalistes són els que més es noten, però crec que no representen la majoria i que ara estan monopolitzant la imatge de tot el món musulmà. Hem d'impulsar amb força la idea d'un Islam compatible amb la modernitat, que surti i es propagui del mateix cor del món islàmic.

El mutu respecte de la llibertat religiosa és la clau per a la convivència entre musulmans i cristians. No hi ha millor 'caldo de cultiu' pel conflicte que la ignorància mútua, i en aquest aspecte l'escola és

un gran instrument per a superar la ignorància i els prejudicis.

Però sovint es troba a faltar una reciprocitat entre musulmans i cristians. La situació dels cristians en països islàmics és francament difícil. Per això el Papa Benet XVI ha demanat als països de majoria musulmana que donin als cristians el mateix tracte que reclamen pels musulmans a Occident.

IV. L'ESCOLA: FACTOR CLAU

El sistema educatiu és el factor clau en el procés de la cohesió social d'un país. Considero que el sistema educatiu està conformat per les famílies, l'escola i les entitats de lleure, en un treball conjunt i harmònic.

A les escoles de Catalunya hi ha actualment alumnes de 150 nacionalitats, que professen 30 religions, i que parlen 235 llengües diferents.

Gestionant bé el sistema educatiu aconseguirem que funcioni l'ascensor social i no es produeixi un trencament social. El progrés social depèn del grau de formació de la població. La formació és el nexa entre socialització, acomodació i competitivitat.

Un sistema educatiu que trontolla

Però ara mateix tenim un sistema educatiu que trontolla. A Catalunya tenim un alt índex de fracàs i abandonament escolar, un dels més grans d'Espanya, que ja de per sí és molt preocupant.

A Espanya un 34% dels alumnes abandona les aules sense aconseguir el títol d'Eso, enfront d'un 19% de mitjana en la OCDE. Gairebé quatre de cada deu alumnes espanyols no acaben el batxillerat. És

el tercer país d'Europa en fracàs escolar, amb un 38,9% de joves que abandonen els estudis secundaris abans d'hora. La mitjana europea de fracàs escolar es situa en el 22%. El 35% dels joves espanyols no té títol de batxillerat ni de formació professional.

A Catalunya el problema comença a la Primària. A les proves de rendiment de 4art de primària de 2009 Catalunya no arriba a la mitjana d'Espanya. Ocupa el lloc 12è en el rànquing de les 17 comunitats autònomes (*El Periódico*, 15.06.10). El mateix any 2009 un de cada quatre alumnes de 6è (el 25%) no tenien el nivell mínim per passar a l'Eso, segons les proves de la Generalitat. A les proves del 2010 els resultats són pitjors: un de cada tres (el 30%) (*Avui*, 17.06.10).

A Secundària, el 2002 es va arribar a un fracàs escolar del 30% (molt més alt en els nois que en les noies); el doble que a la Unió Europea, el triple que assenyala com a desitjable la Estratègia de Lisboa 2010. Afortunadament la xifra de graduats va pujar en el curs 2008-2009, però actualment el 21% dels alumnes de l'Eso no es treuen el títol de graduat escolar (*La Vanguardia*, 15.04.10).

El 51% dels nois de 14 anys passen curs sense aprovar o repeteixen. Un estudi de la Generalitat (*Informe per a la millora dels resultats del sistema educatiu de Catalunya. Conselleria Educació i Universitats. El Periódico*, 17.09.06) revela que a segon d'Eso només la meitat dels alumnes tenen els coneixements mínims. 18.000 escolars accedeixen a 3r Eso sense la formació exigida.

El 31% dels joves catalans entre 18 i 24 anys no han acabat els estudis secundaris post-obligatoris (batxillerat i formació professional). Aquesta mitjana és similar a la de tot l'estat, però és el doble que al País Basc (15%) o Navarra (16%), dues comunitats amb un nivell de riquesa similar a Catalunya. Només 7 de cada 10 estudiants de batxillerat finalitzen el cicle en dos anys, sense necessitat de repetir curs (*Avui* 15.04.10).

Molts joves es podran veure condemnats a una projecció personal molt difícil, a causa d'una formació bàsica insuficient.

Encara persisteix un important desprestigi social de la formació

professional. El curs 2009-2010 a Espanya hi ha 585.000 matriculats a FP, mentre que a batxillerat n'hi ha 637.000. Això es valora, segons la OCDE, com un nombre “modest” d'alumnes que es graduen en cicles formatius de grau mitjà, si es compara amb altres països desenvolupats. A Espanya el 39% dels joves es graduen en aquests estudis, mentre que a la OCDE les dades pugen al 45%, i a la UE fins el 51%. Els índex més alts de la taula el presenten Finlàndia (87%), Itàlia (66%) i els Països Baixos (64%).

I per acabar-ho d'arrodonir, a Espanya el 42% dels universitaris no acaben la carrera. 90.500 alumnes abandonaren sense títol els campus universitaris el curs 2004-05. El 10% d'aquests alumnes corresponien a universitats catalanes. Un 30% dels alumnes abandonen després de dos anys sense obtenir el títol, i un 70% triga una mitjana de dos anys més dels establerts (*La Vanguardia*, 04.08.10).

Segons l'Agència de la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, un terç dels universitaris catalans abandonen la carrera que començaren. Només 8 de cada 100 aconsegueixen finalitzar els estudis en el temps programat (*El sistema universitari públic català 2000-2005. El Periódico*, 13.6.07). El 54% es graduen entre els anys previstos i un any més tard. I el percentatge de crèdits superats sobre els matriculats, la denominada taxa de rendiment, està al voltant del 70%.

La taxa de matriculats que abandonen els estudis ha donat un gir preocupant: d'un 9,89% en el 2002 a un 12% en el 2008, el que equival a un 20% més en cinc anys (*Declaracions de Joan Majó, comissionat per a les universitats de la Conselleria d'Innovació, Universitats i Empresa. El Periódico*, 20.01.10).

En acabar l'any 2009, en plena crisi, a Catalunya 154.000 joves entre 16 i 24 anys ni estudia ni treballa. Això és un de cada quatre!, i més d'un terç d'aquests, no fa res per trobar feina (*La Vanguardia, Avui*, 12.08.10). Alhora, molts que estan farcits de màsters tampoc no troben feina. A tot l'estat espanyol hi ha 750.000 joves que ni estudien ni treballen. És l'anomenada generació ni-ni. (*L'Econòmic*, 16.10.10).

Però es va obrint una escletxa de llum. L'abril de 2010, el De-

partament d'Educació de la Generalitat ha rebut 38.000 sol·licituds per fer les proves d'accés a FP, disseny, arts plàstiques i esport, tant de grau mitjà com de grau superior. Representen un 16% més que l'any 2009. L'any 2004 van ser 12.000. Són joves d'entre 17 i 25 anys, que es presenten a les proves per reenganxar-se als estudis, amb l'esperança que la formació els facilitarà l'entrada al món laboral (*Avui*, 21.04.10).

Si a aquestes dades estructurals i de resultats afegim els problemes diaris que es van generant a l'escola: el *bullying* i la violència a les aules, l'absentisme escolar, la falta de respecte als professors, la dificultat en transmetre pautes i valors als alumnes, el desconcert dels pares, l'augment de l'alumnat immigrant, etc., ens adonarem ràpidament que no podem mirar cap a una altra banda. Un fracàs escolar pot acabar en un fracàs social irreversible, i això ha de preocupar-nos a tots.

La distribució dels alumnes immigrants a l'escola

S'està fent un gran esforç d'escolarització, però la planificació pivota excessivament sobre el territori com a criteri bàsic. Penso que en aquests moments hauria de pivotar sobre la "barreja". Cal un gran pacte social per tal que, respectant el dret dels pares a l'educació dels fills, s'aconsegueixi convertir les escoles en autèntics espais de convivència intercultural, on es transmetin els valors i costums específics de la nostra societat.

A Espanya, el 70% dels centres d'educació no universitària són públics, i el 30% privats. En el curs 2009-2010, l'alumnat estranger d'ensenyament no universitari superarà els 743.000 matriculats, que són el 9,7% de tots els alumnes. Els centres públics espanyols escolaritzaren el 82,7% de tots els estudiants originaris d'altres països, i els privats el 17,3% restant (*Ministerio de Educación. Datos y cifras curso escolar 09-10. El Periódico*, 2.07.09).

A Catalunya hi ha 4.270 centres d'ensenyament no universitari.

2.884 són públics i 1.386 privats (gairebé tots, concertats).

Dades del curs 2010-2011 a Catalunya (previsió de la Generalitat)

Alumnes espanyols 1.088.958

Alumnes estrangers 153.000

Total d'alumnes 1.241.958

El sector públic acull el 65% del total d'alumnes, i el sector concertat i privat el 35% restant.

El 84% dels alumnes estrangers van a l'escola pública.

Total alumnes 1.241.958	Escola pública 806.969 (65%)	Escola concert. i priv. 434.989 (35%)
Alumnes estrangers 153.000	Escola pública 129.400 (84%)	Escola concert. i priv. 24.000 (16%)
% Alumnes estrangers sobre total global 13,3%	% Alumnes estrangers sobre total a l'escola pública 16,0%	% Alumnes estrangers sobre total a l'escola concert. i priv. 5,5%

Veiem, doncs, que la xarxa pública té un 16% d'alumnes immigrants, el triple que l'escola concertada i privada. En ocasions, en presentar les dades de l'escolarització, es donen els nombres reals, però incomplets. Segons com, es destaca només que el 84% dels estudiants estrangers van a l'escola pública, però no es diu que la xarxa pública té el 65% de les places escolars.

Però un factor decisiu és el de la territorialitat, la famosa zonificació escolar: cal anar a l'escola del barri, i moltes escoles concertades són en barris on no viuen gaires (o gairebé cap) immigrants. Per tant, és molt difícil que a l'escola hi hagi alumnes immigrants.

Al barri del Raval, per exemple, totes les escoles, públiques i privades, tenen un % similar d'alumnes immigrants. A l'IES Miquel Tarradell hi ha 420 alumnes de 30 nacionalitats, que parlen 25 llengües. Al centre concertat Labouré el 69% dels escolars és d'origen estranger.

De vegades es comparen aspectes que no son comparables. Per exemple, es diu que a l'IES Milà i Fontanals del barri del Raval hi ha un 75% d'alumnes immigrants, i en canvi a l'Escola Thau de Pedralbes només un 2%. El correcte és comparar l'IES Milà i Fontanals amb l'Escola Labouré, tots dos centres al barri del Raval, amb una proporció d'immigrants similar. I comparar l'Escola Thau amb l'IES Boscà, tots dos al barri de Pedralbes i a més a més al mateix carrer, davant per davant, amb una proporció d'immigrants gairebé insignificant.

En aquest tema de l'escolarització dels immigrants ens presenten un fals dilema entre escola pública i escola privada. De fet, ens trobem amb una doble xarxa d'escola pública i d'escola privada: amb immigrants i sense immigrants, en funció del territori.

Ja el 2006 el Conseller d'Educació, Joan Manuel del Pozo, afirmà que s'ha generat una pluralitat de situacions que fa que hi hagi escoles públiques amb un 5% d'alumnes estrangers enfront d'altres amb més del 80%, però també privades concertades amb un 2% d'estrangers i d'altres amb més del 30% (*La Vanguardia*, 7.09.06).

Un any després, el 2007 el Conseller Ernest Maragall reconeixia que els desequilibris son molt evidents fins i tot dins de la mateixa xarxa pública, on en una mateixa zona geogràfica hi ha centres que suporten elevades concentracions d'immigrants al costat d'altres copats per la població autòctona que gairebé no tenen immigrants a les aules (*El Periódico*, 3.07.07).

Un exemple: entre un 65% i un 70% dels alumnes de l'escola pública Els Xiprers de Vallvidrera viuen a Ciutat Vella i s'hi traslladen cada dia amb els Ferrocarrils de la Generalitat. Els pares esgrimeixen com a motiu l'entorn natural, davant dels patis de ciment de les escoles de Ciutat Vella, però també reconeixen que “les escoles d'aquí estan plenes de nens d'altres països i això podria dificultar el progrés del meu fill. No es racisme, és un tema de qualitat d'aprenentatge”. Malgrat que hi ha famílies autòctones que treuen els nens dels col·legis de Ciutat Vella, moltes parelles també valoren la “barreja” a les aules amb els estudiants immigrants. I no podrien anar alumnes immigrants

de Ciutat Vella a aquesta escola pública? (*Nova Ciutat Vella, revista de la Facultat de Comunicació de Blanquerna, 1.11.06*).

En alguns llocs, l'escola pública tanca aules perquè els pares se'n van a la concertada. El descens de població i l'alta concentració d'immigrants en alguns centres afecta a centres del Vallès i el Baix Llobregat (*20 minutos Barcelona, 9.06.06*).

En el marc del Pacte Nacional per l'Educació, la Generalitat va obrir un concurs per subscriure un contracte-programa experimental amb centres concertats, per tal de cobrir almenys una part de les despeses que no poden cobrir les famílies immigrades. Al concurs es van presentar només 23 centres, dels més de 1.300 concertats. A simple vista, en aquest cas no sembla que manifesti gaire interès l'escola concertada per tenir alumnes immigrants (*El Periódico, 26.11.06*).

En aquest moment (setembre 2010) s'estabilitza el nombre d'immigrants a les escoles. El 13,3% del total de la població escolar de Catalunya són immigrants. És el segon any consecutiu en què el percentatge baixa lleugerament, passant del 13,5% al 13,3% (*Avui, 1.09.10*).

No podem deixar passar l'advertiment del Síndic de Greuges de Catalunya el novembre 2009 sobre el risc que suposaria la consolidació de guetos escolars en alguns centres educatius ubicats en zones amb alta concentració d'immigrants i amb escasses possibilitats d'afavorir una veritable integració. Ribó assenyala que Catalunya "encara no és conscient del creixement del fenomen de la segregació escolar" i recorda que la nova Llei d'Educació preveu eines per a corregir la tendència a la saturació d'alumnes immigrants en determinades àrees.

En la distribució dels alumnes immigrants a l'escola influeixen molts factors, que fan que el problema no sigui fàcil de solucionar. Els principals són aquests:

1. La xarxa pública té el 65% de l'alumnat, la concertada el 29,4%, i la privada el 5,6% restant. És lògic, per tant, que la primera aculli major nombre d'immigrants.
2. En la majoria de pobles només existeixen centres públics, sen-

se possibilitat d'escolaritzar els immigrants que viuen en zones rurals en centres concertats.

3. Moltes famílies d'immigrants s'acumulen en autèntics “guetos” en barris marginals i es veuen obligats a portar els fills a un dels centres més proper. Així s'explica el desequilibri que també es produeix entre les escoles públiques del centre de les ciutats i les situades en zones perifèriques.

4. Una altra causa és que, cada vegada més, els infants solen començar l'escolarització entre els 3 i els 6 anys, període gratuït només en els centres públics que disposen de pre-escolar, i en els quals tendeixen a continuar després.

5. Finalment, hi ha famílies musulmanes que no volen, i estan en el seu dret, que els seus fills vagin a centres catòlics per motius religiosos; i és ben sabut que un gran nombre de centres concertats són d'inspiració cristiana.

Immigració i educació és un binomi que reclama tota la atenció i tots els recursos possibles per part de les administracions públiques, les entitats del sector i els agents socials implicats. Si volem seguir mantenint uns nivells alts de cohesió, és prioritari avançar-se als conflictes que tenen com a punt d'origen o de ressonància les aules. Escoles i instituts s'han convertit en el recipient més delicat de l'enorme canvi enregistat durant la darrera dècada en els perfils de la societat catalana. Cal concretar i desenvolupar de manera eficient i sense retards els principis establerts en la Llei d'Educació de Catalunya. Malgrat les restriccions pressupostàries que afecten tot el Govern de la Generalitat, no podem perdre la perspectiva. Hi ha apostes estratègiques que han de passar pel davant d'altres polítiques. Ens hi juguem molt.

Catalunya encara és a temps de fer les coses bé i d'aprendre dels errors dels nostres veïns. França ofereix, en aquest sentit, una casuística molt densa dels efectes perversos, fins i tot violents, que desencadena la emergència de guetos educatius en àrees urbanes on els joves fills de famílies magribines no acaben de trobar el seu lloc. Més enllà

de les lleis i de les inversions, és imprescindible que s'agilitzin les intervencions especials allà on sigui necessari i urgent, al mateix temps que es van ampliant les mesures preventives de caràcter general i a llarg termini.

El rendiment acadèmic

El sistema educatiu de Catalunya no acaba de funcionar, com indiquen -entre d'altres- els darrers informes Pisa. De vegades es diu que una de les causes és el nombre d'immigrants a l'escola.

L'anuari de la Societat Catalana de Sociologia destaca que no pot atribuir-se l'elevat índex de fracàs escolar als immigrants, que provenen de més de 150 nacionalitats, tot i que la seva arribada, amb bagatges lingüístics i formatius diferents -i la seva incorporació tardana, de vegades a meitat de curs- suposa un element de pressió. Considera que l'èxit o el fracàs de l'escolarització dels immigrants depèn de l'estructura social i de l'entorn on es situen (*La Vanguardia*, 30.05.07).

Malgrat tot, el Conseller Ernest Maragall, en la presentació dels resultats del curs 2007-2008, reconeix que el fracàs escolar entre els immigrants duplica la mitjana, que és del 20%, mentre que entre els joves d'origen asiàtic és del 57%, entre els magribins més del 53%, i gairebé la meitat dels llatinoamericans no superen la secundària obligatòria. Considera que les causes són tres: el baix nivell socioeducatiu de l'entorn d'aquests joves, les dificultats lingüístiques i una incorporació habitualment tardana al cicle educatiu (*El Periódico*, 7.03.10).

Si ens fixem en la prova de suficiència que van fer el maig de 2009 els 64.388 alumnes de 6è de primària de Catalunya per saber si acreditaven el nivell mínim exigible en català, castellà i matemàtiques per poder passar a la secundària, veurem que es va posar de manifest que un de cada quatre escolars es queden per sota del llindar.

Però els resultats fan evidents també l'existència de diferències notables de rendiment en funció del nivell socioeconòmic del centre, fins al punt que l'índex d'alumnes que no assoleixen la puntuació mí-

nima a les escoles amb un perfil d'estudiant de nivell socioeconòmic baix arriba a triplicar el de centres de nivell socioeconòmic alt.

Els estudiants pertanyents a escoles d'un nivell socioeconòmic alt -10.257 van fer les proves- obtenen més bons resultats en els tres exàmens. No assoleixen els resultats entre el 14,5% i el 16,9%.

En canvi, a les escoles de nivell socioeducatiu baix -inclouen 7.972 alumnes- no assoleixen els resultats un 40%.

Una de les dades més rellevants que aporta l'estudi és que també hi ha diferències molt significatives, en algun cas fins a 30 punts, entre centres d'una mateixa zona i nivell socioeconòmic i que tenen una tipologia d'alumnat similar. Evidentment, el projecte educatiu de centre juga un paper molt important en l'aprenentatge; i cal fugir de determinismes preestablerts.

Pel que fa a la titularitat dels centres, els percentatges de no assoliment del nivell bàsic és al voltant de 10 punts superior en els públics que en els privats concertats.

Ens trobem amb un problema seriós i difícil d'afrontar, perquè hi incideixen molts factors. L'estudi de la Fundació Jaume Bofill "*Família i Educació a Catalunya 2006*" sustenta que l'estatus familiar condiona els hàbits educatius. Quan més baix és l'estatus social, més temps passen els infants davant la tele i la consola, i menys en activitats extraescolars (*La Vanguardia*, 6.12.06).

Un altre factor és la creença molt estesa que l'escolarització d'alumnes immigrants fa baixar el nivell de coneixements dels seus companys de classe nadius.

Un estudi de la Universitat Pompeu Fabra conclou que el rendiment dels escolars baixa si més del 6% dels alumnes d'un centre són immigrants (*La Vanguardia*, *El Periódico*, 13.05.07).

Però no tothom comparteix aquest anàlisi.

Julio Carabaña, catedràtic de sociologia de la Universitat Complutense de Madrid, assegura que els resultats del darrer informe PISA de la OCDE del 2006 demostren que a Espanya, per sota del 20% d'estrangers en una classe, la variació del nivell de coneixements és

imperceptible. Varia lleugerament quan l'índex es mou entre el 20% i el 30%. “El que varia és el nivell mitjà del grup, com a conseqüència de la presència d'alumnes que disposen de menys coneixements”, però una altra cosa és que “els estrangers facin baixar el nivell dels nadius. Això no és així” (*El Periódico*, 8.03.09).

Opinió similar a la d'en Jordi Calero, President del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu de Catalunya, que afirma que “un cert nivell d'immigrants en una escola no té efectes negatius per a l'ensenyament fins que supera el llindar del 25% ó 30% per aula” (*El País*, 22.07.10).

En aquesta mateixa línia el catedràtic de sociologia de la Universitat de Barcelona José Ramón Flecha García sosté que la presència d'alumnes immigrants a les aules redueix el fracàs escolar, i afirma que a les aules “multiculturals” s'aprèn més i es registra un menor fracàs escolar (*Sí, se puede*, 28.07.07).

És interessant l'experiència del col·legi públic Pi i Margall de Madrid, on conviuen alumnes de 20 nacionalitats, amb un alt rendiment dels alumnes. Segons la directora, Maria del Carmen Prieto, “la veritable integració existeix si hi ha barreja equiparable. La diversitat, lluny de perjudicar el rendiment dels estudiants, serveix per a enriquir la seva experiència educativa. Per alguns alumnes el principal entrebanc no és d'idioma, sinó el desfàs curricular amb el qual s'incorporen al curs escolar que els correspon. Els alumnes es fan amics, no pel color de la pell ni per la nacionalitat, sinó per les afinitats. No entenen de racisme, però sí de diferents races i nacionalitats”. La combinació de mesures de recolzament institucional i un claustre de professors il·lusionats penso que són la base de l'èxit d'aquest centre (*El Mundo. Suplement Ifema integra*. 2.12.09).

Un altre factor: l'actitud negativa dels adolescents que segueixen a classe per imperatiu legal enterboleix la convivència escolar: o no pregunten res o pregunten sense cap mesura, i els companys s'avorreixen perquè la classe no avança. Per això en les V Jornades de la Associació de Directius de l'Educació Pública els directors de

centres demanaven recuperar conceptes com autoritat i disciplina. I podríem seguir. Tanmateix, tenim mals estudiants, però feliços. Espanya ocupa el 5è lloc de benestar infantil de la OCDE, segons un estudi de l'Unicef. El rendiment dels escolars espanyols és entre els més baixos del primer món (*La Vanguardia*, 15.02.07).

Com ja han posat en evidència diversos estudis nacionals i internacionals, a Primària i a l'Eso el nivell formatiu dels pares, sobretot de la mare, té una gran influència en l'èxit escolar dels fills. A la universitat això no passa, perquè hi ha hagut una selecció prèvia, i gairebé no hi ha diferències en el rendiment. L'esforç i les aptituds personals pesen més que l'entorn a la universitat. Actualment hem aconseguit el pas a la universitat de les classes socials més baixes, dels fills d'una generació que no va estudiar perquè no va tenir oportunitats. Però això no s'està produint amb els alumnes d'origen immigrant que avui estudien a Catalunya.

Aules d'acollida i espais de benvinguda educativa

En la planificació escolar, un factor que cal tenir present és el que s'ha anomenat "matrícula viva", una combinació entre l'arribada d'estrangers durant el curs i la mobilitat geogràfica de les famílies. Durant el curs 2005-2006 van arribar 5.000 alumnes per sorpresa a les escoles catalanes. El 80% dels estudiants que es matricularen a meitat de curs eren immigrants (*La Vanguardia*, 13.06.06).

La crisi està traslladant els seus efectes de forma ràpida a l'escola. El primer trimestre del curs 2009-2010 els centres educatius catalans van perdre gairebé 2.000 alumnes estrangers, un fenomen sense precedents des que Catalunya va començar a ser un destí per a la immigració. Es tracta d'una tendència generalitzada, tot i que les àrees urbanes són les que més noten el descens. El Departament d'Educació no descarta que, si continua la tendència, més endavant s'hagi de tancar alguna de les aules d'acollida per a alumnes que s'incorporen un cop començat el curs.

En el procés d'integració dels fills de la immigració tenen un paper principal les aules d'acollida, amb un professor tutor com a responsable. El curs 2007-2008 n'hi havia 1.155 a les escoles de Catalunya. Un dels objectius del sistema és donar una competència bàsica de llengua catalana als infants i adolescents acabats d'arribar, per permetre'ls la incorporació a les aules ordinàries tan aviat com sigui possible.

El sistema d'aules d'acollida com a pont a la escolarització regular s'ha demostrat efectiu per a la gestió responsable i ordenada de la immigració a Catalunya, tant en l'aspecte lingüístic com en el simplement acadèmic, sense oblidar la funció bàsica com a espai transmissor de valors cívics compartits, que ajuden a superar les barreres creades per tradicions culturals i religioses diferents.

La Generalitat ha fet una aposta decidida i estratègica amb aquesta mena d'aules, un procés que ha d'anar acompanyat dels mitjans necessaris per assegurar-ne el bon funcionament. També l'esforç demostrat pel professorat ha de ser valorat pel conjunt de la societat, perquè en pocs llocs tan sensibles com les escoles ens juguem la continuïtat de la cohesió social. Si una educació de qualitat per a tothom és una política obligatòria en tota societat que aspiri al progrés i al benestar, la implicació de la immigració a l'escola és el pas que cal per evitar fractures socials i econòmiques.

Però cal que l'estada dels alumnes a l'aula d'acollida es limiti al temps imprescindible, i que no es converteixin en aules tancades que aïllin l'alumnat. És a l'aula ordinària on els escolars aprenen millor la llengua i on desenvolupen l'autèntic procés d'integració i socialització. La "barreja" és un factor fonamental.

El curs 2008-2009 es va crear a Vic el primer Espai de Benvenuto Educativa, destinat als nouvinguts de 8 a 16 anys acabats d'arribar. Hi passen aproximadament un mes, abans d'incorporar-se a l'escola. Tot i que al principi generarà rebuig dels professionals i d'altres sectors, l'equip de l'Ebe de Vic ha sabut convertir-lo en un mecanisme d'acollida sociocultural i en un centre de referència per a les famílies.

Reben nocions de català i de la ciutat en la qual es troben. Actualment també hi ha Ebe a Reus i a Cornellà (*El Periódico*, 24.01.10).

En canvi el Síndic de Greuges de Catalunya alerta que els Espais de Benvinguda Educativa es poden convertir en “espais de segregació escolar”, i recomana que la integració es porti a terme en les aules d’acollida dels propis centres educatius (*El Periódico*, 12.03.10).

Experiències educatives positives de conviure junts

A l’escola, a les entitats de lleure, s’ha de fer pinya.

Per aconseguir la cohesió cal que els alumnes convisquin junts, que passin moltes hores junts i es vagin relacionant en funció de les afinitats intel·lectuals, artístiques, esportives, culturals, etc., de manera que es vagin superant les relacions en funció del país d’origen.

A l’escola un element important és el tutor de curs, o professor encarregat de curs, que ha d’amalgamar els interessos dels alumnes fins arribar a fer una pinya.

Durant uns anys a l’escola no s’ha cuidat aquest aspecte. La dispersió originada pels crèdits variables, els grups flexibles, la possibilitat -rebutjada després- que els alumnes cursin alhora assignatures soltes de primer i segon de batxillerat, etc, va comportar que -de fet- el grup-curs deixés d’existir. I això va ser un handicap per a cohesionar.

Afortunadament, arreu del món hi ha moltes experiències educatives positives de conviure junts, tant en l’àmbit escolar com a les entitats de lleure. Experiències que generen il·lusió, capacitat de treball, motivació, ambient de grup i coneixença mútua. Descriuré un petit ventall de notícies que han merescut l’atenció dels mitjans de comunicació, entre altres motius per la quotidianitat amb què es desenvolupen, en uns entorns amb gran barreja d’alumnes de molts països. No es tracta que a tot arreu es faci tot, sinó que ens poden donar idees per dur-les a terme en el nostre entorn.

Una drassana a les aules. Els estudiants de quart Eso de l’Ies de Celrà, sota la direcció del professor de Tecnologia, construeixen em-

barcacions que són botades i venudes a final de curs. Els alumnes s'han entusiasmat i han dedicat moltes hores de pati a la feina (*El Periódico*, 1.07.07).

Pedrera de científics. Els alumnes de l'Ies Baldiri Guilera de El Prat de Llobregat aconsegueixen nombrosos premis per treballs d'investigació, sota la direcció del professor de Física. Un sismògraf construït per un grup d'alumnes capta terratrèmols de tot el món (*El País*, 21.05.07).

L'audiovisual, eina escolar. Euclides TV de l'Ies Euclides de Pineda de Mar, i l'emisora de ràdio del Ceip Margarida Xirgu de Badalona, faciliten la integració dels nouvinguts i la millora de l'aprenentatge (*Avui*, 28.03.10).

Una orquestra formada per 72 infants i joves immigrants i catalans de Nou Barris es presenta amb Franco de Vita al Palau de la Música (*El Periódico*, 26.02.10).

Ceip Perú de Barcelona. Pastorets del món. Les representacions escolars dels pastorets de Folch i Torres apleguen pastorets arribats de tot arreu. El 90% de l'alumnat de l'escola és nouvingut (*La Vanguardia*, 24.12.06).

Els colors del català. L'idioma és l'eix del sistema educatiu del Ceip Montseny de Vic, amb gran nombre d'alumnes d'origen immigrant. En el centre conviuen alumnes de 17 països. La interacció entre els alumnes i el barri és un altre element de treball (*El Periódico*, 27.05.07).

Club de Futbol Europa. Centenari del tercer club de futbol de Barcelona. L'escola esportiva, amb més de 600 jugadors, destina aquest any del centenari 28.000 € a beques per a la integració i cohesió social, per tal que puguin participar-hi immigrants i nois amb dificultats econòmiques o familiars en els equips de la institució (*La Vanguardia*, 4.06.07).

Castells integradors. L'efímera "Colla del Refugi" de Valls aplega immigrants en risc d'exclusió. Els hi ensenyen els rudiments tècnics, i després els animen a participar en una de les dues colles de Valls (*El Periódico*, 21.01.07). El primer dia ja es trenca la barrera física, que

normalment costa molt de traspasar. A més, en una colla tothom té un lloc i tothom té una funció i això ajuda molt a sentir-se integrat.

El 90% dels catalans considera que els castellers és una activitat integradora (*La Vanguardia*, 5.07.07).

La Banda del Raval. L'històric barri de Barcelona és el primer amb una orquestra formada per veïns afeccionats, de diversos països. És la Raval's Band (*La Vanguardia*, 7.01.07).

El Far és un vaixell-escola on els adolescents aprenen a conviure. El projecte Gourmet Exit embarca a alumnes catalans i immigrants en un vaixell-escola per tal de treballar en equip, aprendre valors i ser més responsables, així com conèixer millor el món de la navegació (*Sí, se puede*, 21.04.07).

600 alumnes de 6 escoles del Raval han realitzat 40 tallers musicals amb l'objectiu d'aprendre català mitjançant una activitat motivadora i funcional com és el teatre (*Latino*, 22.06.07).

Futbol contra la marginació. Joves del barri del Raval, espanyols i de 30 països, lluiten plegats contra el fracàs escolar a través de l'esport. Voluntaris i entrenadors de Braval els ajuden (*20 minutos Barcelona*, 18.12.06).

Juan Carlos Ramos, 11 vegades campió d'Espanya de lluita greco-romana, dirigeix un club amb un centenar d'afiliats joves al barri de la Mina. El seu germà Francisco coordina un taller de futbol. Han aconseguit convertir l'esport en l'element d'integració més important del barri (*El País*, 22.03.10).

900 alumnes de set escoles de Ciutat Vella representen musicals en català. En quatre anys han passat de tres a 40 representacions. Demostren que no hi ha idioma més universal que la diversió compartida, i que aprendre català no és qüestió de política, sinó de voluntat (*El Periódico*, 8.06.10).

“High School Bollywood”. Alumnes de l'escola Vedruna del Raval estrenen un musical en anglès inspirat en les pel·lícules índies. Participen tots els alumnes de segon d'Eso. Escrit i dirigit per la professora d'anglès Rose M. Blanco que explica que “a la nostra escola

i al nostre barri existeix una gran diversitat cultural, i encara que les desavinences entre les diferents comunitats no són importants, tampoc no existeix un interès mutu. Fomentar el coneixement entre tots és una manera d'apostar per la convivència i no sols la coexistència” (*El Periódico*, 15.06.10).

A Jerusalem, 85 joves israelians i palestins d'entre 7 i 19 anys treballen junts en un circ que realitza gires internacionals. És un gran model de convivència en aquella dividida ciutat, que pertany al mateix temps a jueus i àrabs i que es troba en el cor del conflicte palestino-israelià (*La Vanguardia*, 16.07.06).

El Colegio Español de Nuestra Señora del Pilar de Jerusalén, fundat el 1922 sota la protecció del govern espanyol, porta més de 80 anys aconseguint la convivència de noies musulmanes i cristianes a les seves aules (*Revista Mundo Cristiano*, juliol-agost 09).

Una escola de Berlín crea una classe on la meitat dels estudiants seran locals i l'altra meitat, immigrants (*El Periódico*, 24.01.10).

Irlanda del Nord. Les escoles integrades, pioneres de la reconciliació a l'Ulster. Des de 1981, mig centenar de centres, públics i privats, acullen alumnes protestants i catòlics. Segons una enquesta de *Le Monde*, el 80% dels pares d'alumnes nord irlandesos consideren que la integració escolar és essencial per a la pau i la reconciliació (*Acepresa*, 1.04.07).

A la sortida de l'escolarització obligatòria no poden treballar

Però de poc serviran la planificació, la “barreja”, i totes les altres bones intencions si al final els joves s'estavellen inexorablement amb la impossibilitat d'accedir a un lloc de treball.

En efecte, els alumnes estrangers poden seguir tota la escolarització, créixer assumint els nostres costums i els nostres paràmetres mentals, però a la sortida de l'escolarització obligatòria, als 16 any, no poden treballar. Hauran de començar a fer els papers com si haguessin arribat en *patera* la setmana passada, malgrat que portin al nostre país

deu o dotze anys.

El sistema és tan cruel que els escolaritza, els deixa acabar els seus estudis, i després no els dóna oportunitat de treballar. Això pot generar greus problemes de convivència, i pot esclatar com les *banlieues* de París, especialment en les poblacions i barris amb una alta concentració d'immigrants.

Les possibilitats d'obtenir la nacionalitat dels infants que neixen a Espanya de pares estrangers o dels menors immigrants passa, primer, perquè els progenitors regularitzin la seva situació. I els adults que no provenen de països amb especial vinculació amb Espanya -com sí que la tenen els iberoamericans, Andorra, les Filipines, Guinea Equatorial, Portugal i els sefardites- han de residir regularment aquí almenys 10 anys per poder adquirir la tan anhelada nacionalitat.

Segons el padró de Barcelona de gener 2010, 15.000 estrangers han nascut a la ciutat, però no poden accedir a la nacionalitat perquè algun dels seus pares no tenen la documentació en regla. Tindran tancades les portes del seu futur, i el nombre s'anirà incrementant amb els anys.

En la darrera modificació de la Llei d'Estrangeria feta pel ministre Corbacho es dóna un pas endavant en atorgar automàticament permís de treball als fills majors de 16 anys arribats a Espanya pel procés de reagrupació familiar. Però el problema són els milers de joves que ja hi són des de fa molts anys.

La Comunitat de Sant Egidi proposa que els infants nascuts a Espanya adquireixin automàticament la nacionalitat espanyola quan el seu pare o la seva mare faci dos anys que resideix legalment al país. També proposa que els menors que han arribat a Espanya -a vegades, per la reagrupació familiar- si han acabat l'educació obligatòria i han après la llengua (molts només coneixen la llengua pròpia a través dels seus pares) puguin obtenir la nacionalitat espanyola tot justificant la seva assistència a l'escola durant un període mínim de sis anys.

És una proposta que haurien de consensuar les forces polítiques. Potser no és el millor, però fins ara ha estat l'única proposta concreta.

Allò que cal és afrontar aquest greu escull que pot comportar que sigui endebades tot l'esforç de cohesió social de tants anys.

V. EL RAVAL QUE CAL. L'EXPERIÈNCIA DE BRAVAL

En aquesta part del llibre descriuré detalladament l'experiència de Braval. Crec que es pot aplicar a molts altres llocs.

1. Cop d'ull al barri del Raval de Barcelona

Descripció

És un dels barris amb més gran demanda d'acció social. Un alt nombre de població és immigrant, amb greus mancances de tot tipus, que està generant guetos; i amb una elevada taxa de desocupació, que provoca marginació.

L'elevada densitat de població, l'antiguitat dels habitatges i l'arribada constant de nous veïns que vénen d'arreu del món a la recerca d'una nova oportunitat fan del barri del Raval de Barcelona un indret que mereix l'atenció del conjunt de la societat.

Conscients d'aquesta situació, un bon nombre d'entitats públiques i privades esmercen diners i energies per a la renovació urbanística i humana del barri. De fet, el Raval ha esdevingut un referent per a molts.

Resten però carències clamoroses i difícils de pal·liar, que fan que el barri surti massa sovint en els mitjans de comunicació.

Dades globals sobre immigració

Els estrangers residents a Espanya s'han multiplicat per nou en els darrers dotze anys, i han passat de 637.085 el 1998 a 5.708.940 el 2010. Els immigrants ja suposen el 12,2% dels 46.794.590 habitants d'Espanya.

Catalunya, amb 7.467.423 habitants, acull 1.184.192 immigrants, el 15,9 % de la població, un percentatge més alt que el de la majoria de països europeus, i similar al dels Estats Units. En els dos darrers anys, Catalunya ha acollit més immigrants que Alemanya o França.

Barcelona, amb 1.617.228 habitants, acull 284.362 immigrants, el 17,6% de la població. Segons el padró de 2010, la immigració ha baixat a Barcelona per primera vegada en 10 anys. Ha disminuït un 3,5% respecte al 2009.

Algunes dades del barri del Raval de Barcelona

Habitants: 47.454 persones (el 2,9 % de la població de Barcelona).

Superfície: 1,1 Km² (1,1 % de la superfície de Barcelona).

Densitat: 43.140 hab./km² (la mitjana de Barcelona és de 16.164 hab./km²).

Al Raval hi ha més habitants que a Salt (32.000), Vic (39.000) ó Figueres (45.000).

És un dels primers llocs del món en densitat de població.

Població de nacionalitat estrangera 22.446 persones (el 47,3 % del barri).

La realitat de la immigració:

	1998	2002	2008	2010
Espanya	1 %	3 %	11 %	12 %
Catalunya	3 %	6 %	15 %	16 %
Barcelona	4 %	8 %	17 %	18 %
El Raval	10 %	25 %	48 %	47 %

Rànking de nacionalitats amb més representació

Pakistan	4.388
Filipines	3.988
Bangladesh	1.668
Marroc	1.648
Itàlia	1.185
India	878
Equador	771
França	718
Bolívia	638
R. Dominicana	455
Alemanya	382
Argentina	378
Regne Unit	366
Colòmbia	346
Xina	331
Brasil	318
Romania	301

Habitatge: Alguns estan molt envellits: conduccions d'aigua en molt mal estat, wc dins la cuina, cuines en ruïna, humitats, instal·lacions elèctriques velles i perilloses... En molts casos no tenen aigua calenta.

Cost de l'habitatge: En els darrers anys s'han encarat notablement els costos de l'habitatge.

Hi ha uns 1.250 pisos rellogats, en els quals conviuen persones sense papers. Mobbing.

Tipologia dels habitants: 6.662 habitants del barri (13,5 %) són persones grans, de les quals 2.195 viuen soles.

10.765 menors de 24 anys, dels quals 6.042 són fills i filles d'immigrants.

Situació laboral: 30 % de la població està desocupada.

Tenen professions de perfil baix.

La meitat dels habitants només té estudis primaris.

2. Braval

Presentació de l'entitat

Braval és un centre d'activitats de l'Associació Iniciatives de Solidaritat i Promoció, entitat sense ànim de lucre constituïda per escriptura notarial el 2 d'octubre de 2001. Inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya amb el núm. 26.418 de la secció 1ª del Registre de Barcelona. CIF: G-62727185.

Ha estat declarada Entitat d'Utilitat Pública per resolució del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Resolució JUS/613/2008, de 8 de febrer 2008. DOGC núm. 5086, de 7 març 2008. BOE núm. 58, de 7 març 2008.

Les persones que hi col·laboren volen contribuir a resoldre les difícils situacions que genera la immigració.

Organització institucional

L'associació té un màxim de 20 socis. Està governada per una Junta Directiva, composta pel President, Vicepresident, Secretari i Tresorer. La Junta Directiva nomena un Comitè per a la gestió del dia a dia de les activitats de Braval.

Petita història d'una experiència reeixida

Braval és un projecte de solidaritat que comença el 1998 i es consolida el 2002 en ocasió del centenari del naixement de sant Josepmaria Escrivà, fundador de l'Opus Dei, amb l'objectiu de promoure la cohesió social, lluitar contra la marginació, prevenir l'exclusió social dels

joves i facilitar la incorporació dels immigrants a la nostra societat. És un graó més en el conjunt d'iniciatives de solidaritat que es promouen al Raval de Barcelona al voltant de l'església de Montalegre, d'ençà que el 1967 va ser confiada a l'Opus Dei. Començaren llavors les activitats pròpies de l'atenció pastoral de l'església i una àmplia acció social per millorar les condicions de vida de les famílies del Raval, amb la col·laboració d'un nombrós equip de persones voluntàries.

El 1998 es produeix un punt d'inflexió: comença a despuntar la immigració, amb un creixement i rapidesa inesperada. Efectivament, Espanya tenia un 1% d'immigrants, Catalunya el 3%, Barcelona el 4%, i al Raval ja arribàvem al 10%.

Després d'un ampli estudi de les necessitats, i coneixent experiències de països amb llarga tradició d'immigració, es veié la necessitat d'incidir en:

- Atenció familiar, com fins al moment
- Crear espais comuns de convivència per fomentar la relació social i evitar guetos
- Processos d'acomodació a la nostra societat
- Èxit escolar
- Inserció laboral

Com a conseqüència, un grup de persones de procedència diversa i amb força anys de dedicació a tasques de voluntariat en l'entorn de l'acció social de l'església de Montalegre creà la Fundació Raval Solidari per cercar els recursos necessaris per resoldre les mancances urgents que la nova situació generava. Al mateix temps un altre grup de voluntaris donà vida al primer equip esportiu multiètnic Braval.

Les activitats de Braval començaren el gener de 1998 amb el Programa Esportiu Multiètnic. Com hem dit, un grup de voluntaris organitzà un equip de futbol entre joves del barri del Raval de Barcelona, majoritàriament immigrants, utilitzant els camps de l'Escola Esportiva Brafa. Progressivament s'hi desenvoluparen altres activitats espor-

tives i de suport socioeducatiu. En augmentar els equips esportius es passà a entrenar al Poliesportiu Municipal Can Ricart del Raval. Des del primer moment es comptà amb la col·laboració econòmica de la Fundació Raval Solidari, i el decidit suport del Consell de l'Esport Escolar de Barcelona. El curs 2000/2001 s'amplià l'oferta d'activitats en disposar d'un local provisional al barri. El juliol de 2003 es va ocupar el local actual del centre Braval.

L'any 2001 van començar les activitats de Terral, centre amb el qual estem coordinats, que presta especial atenció a la situació de la dona, particularment de la dona nouvinguda, amb diversos programes i activitats de suport socioeducatiu i de desenvolupament personal.

Prenent com a eix uns equips esportius forçadament multiètnics, impulsem actuacions que contribueixen a cohesionar la nostra societat a partir dels valors de la diversitat cultural i de la superació de les desigualtats i la discriminació que originen les migracions. Fem un esforç especial perquè arribin al coneixement del país i a l'arrelament a Catalunya.

No fem programes dirigits selectivament a immigrants, sinó a tots els habitants del barri del Raval de Barcelona; i, com que resulta que al Raval n'hi ha força, tenim molts immigrants en els programes. Els nostres programes són oberts a tothom, immigrants i autòctons, en convivència enriquidora per a tots.

Integració en la societat, inserció laboral, cohesió social: això és el que pretenem aconseguir, però cal crear espais de convivència entre els joves. Les diverses activitats i actuacions que es porten a terme al llarg de l'any van dirigides d'una banda a la convivència continuada, i de l'altra, que el voluntari es converteixi de fet en el referent d'aquell jove. Així se'n pot fer el seguiment per tal que trobi una acomodació a la nostra societat i una inserció laboral i personal.

Principals situacions que s'afronten

- Habitatges amb greus mancances
- Famílies desestructurades. Carències afectives

- Alta taxa d'atur
- Immigrants que vénen amb esperit de superació per sortir -mitjançant el treball- de la situació en què viuen. Com que no és fàcil aconseguir treball, es produeix una frustració que genera inadaptació i conflictes
 - Inseguretat, violència, droga. Col·lectiu d'alt risc
 - Percentatge important d'alumnes amb dificultats d'escolarització dins del sistema, degut a les seves condicions i els seus condicionants
 - Rendiment escolar insuficient, per carències lingüístiques, educatives i per falta de motivació
 - Dificultats d'adaptació dels adolescents
 - Insuficients activitats extraescolars

Objectius generals

- Promoure la cohesió social:
 - Tendir ponts per a la convivència multiètnica
 - Fomentar valors de convivència social i de formació personal
 - Entrellaçament multicultural
 - Remoure barreres
- Lluita contra la marginació i prevenció de l'exclusió social:
 - Incrementar el nivell cultural, professional i social
 - Desenvolupar valors de superació personal
 - Facilitar motivació i suport socioeducatiu
 - Complementar el treball de les escoles
- Incorporació dels immigrants a la nostra societat:
 - Atenció específica a la nova realitat
 - Millorar les expectatives, oferint oportunitats
 - Inserció en el món del treball

La realitat del barri és multicultural. Les persones que arriben de

diversos països vénen amb nivells d'estudi i esquemes vitals molt diferents. Els conflictes interculturals acostumen a produir-se per manca de comprensió i per racisme. Formar en valors a compartir, en el respecte a la persona, a la seva religió... és posar les bases per a una bona convivència.

La cohesió es va aconseguint tot creant un ambient de formació humana, tenint en compte que hi ha una diversitat de cultures i religions que potser en altres llocs no es donen. Les persones que treballen a Braval, tant els professionals com els voluntaris, miren de tenir una bona formació humana, interreligiosa i intercultural.

Assumir la globalització

La societat actual tendeix a un creixement del fenomen de la globalització que sembla inaturable. Els països en desenvolupament necessiten immigrants; i per això, persones que viuen en països del tercer món emigren cercant oportunitats per millorar la qualitat de vida. En molts casos, formar a la gent que arriba comporta indirectament que s'ajuda a solucionar problemes en els països d'origen. Les persones que vénen aquí deixen familiars i amics en els seus països, i en certa mesura hi segueixen en contacte.

Amb el temps, Braval estarà en contacte amb els països d'origen i participarà en projectes relacionats amb la formació i el treball.

Braval destaca pel fet de ser un centre que tracta la immigració fonamentalment en el lloc d'acolliment, però manté relació amb els països d'origen. Un projecte com el nostre, que coneix la font del problema (país de procedència) i que n'atén les conseqüències (gran arribada d'immigrants), té més viabilitat d'èxit. Les empreses i institucions poden estar més interessades a col·laborar en un projecte d'aquestes característiques pel seu atractiu i la seva eficàcia.

Progressivament, Braval va aportant solucions als tres problemes fonamentals que genera la immigració:

- legalització

- treball
- acolliment

Tals solucions es faciliten bé directament, bé per mitjà d'altres institucions amb les quals estem en contacte.

Paràmetres de funcionament. Marc de referència

Braval es centra en dos grans àmbits de treball:

1. Centre de suport socioeducatiu

Conjunt de programes i activitats dirigides a aconseguir la cohesió social i prevenir l'exclusió social dels joves.

Busquem l'èxit escolar, incrementant en els joves la motivació per fer els estudis obligatoris i l'interès per accedir als superiors, ja siguin de batxillerat i universitaris, com de formació professional. Després impulsem actuacions que duen a la inserció laboral.

Promovem el voluntariat social.

No tenim gaire personal, i ens movem amb un pressupost molt ajustat.

Tampoc no tenim personal especialitzat per atendre problemes d'entitat. Si en sorgeixen, derivem el participant a un centre que el pugui atendre. En la mida que el desenvolupament dels programes ho necessiti i el pressupost ho permeti, es podrà contractar altres persones per desenvolupar tasques específiques.

Nosaltres arribem a allò que es pot fer amb un ampli grup de persones voluntàries que posen les seves aptituds i el seu temps al servei dels altres, amb la formació adient i la dedicació necessària.

Col·laborem amb les famílies, complementant el treball de l'escola. Però no som un centre de recuperació escolar, ni una acadèmia d'idiomes, ni un centre de formació ocupacional, ni tampoc un club esportiu.

La constatació dels bons resultats que el plantejament del nostre

treball ha produït en un camp tan sensible com el de la immigració i la cohesió social pensem que és una bona notícia, i que l'experiència es pot implementar en altres indrets.

2. Punt d'anàlisi de l'entorn social

Embrió d'un *Think-tank* sobre immigració i cohesió social, amb l'objectiu d'aprofundir en el coneixement de la realitat migratòria, i estar en condicions de donar-hi respostes adients eficaces.

Es desenvolupa per mitjà de les Converses sobre Immigració, que tenen lloc per cinquè any consecutiu, en les quals participen persones expertes relacionades amb el tema procedents de diversos àmbits culturals, professionals i ideològics. Braval ha esdevingut un centre de reflexió sobre la immigració a Catalunya.

Pautes educatives

La tasca de Braval pivota sobre uns equips esportius forçadament multiètnics i les activitats es desenvolupen seguint el calendari escolar.

El fil conductor és la connexió entre cada un dels participants amb un voluntari, que esdevé el seu referent, i amb el temps es va convertint en un amic. De fet, tenim molts antics participants que segueixen en relació amb els voluntaris que van conèixer a Braval, tot i que ara tampoc no són voluntaris de Braval.

Els nois s'acosten a Braval, majoritàriament, perquè volen jugar a futbol o bàsquet. L'esport col·lectiu és el mitjà del qual ens servim per facilitar la convivència entre persones de diverses procedències, i és el recurs per motivar-los a estudiar i assumir les pautes de comportament de la nostra societat.

Es forma un sol "paquet" entre el Programa Esportiu Multiètnic i el Programa 1@1 de millora personal que permet "estirar" a cadascun dels participants en un procés que repercuteix directament en el millorament personal, inculcant-li hàbits i valors que van formant la

personalitat; alhora que els ajudem a conèixer i assumir la realitat del nostre país.

Sobre aquesta base es van estructurant els altres programes més instructius (Llengua Bàsica i Ocupacional), els programes més lúdics (Torneig de Primavera i Casal d'Estiu) i la resta d'activitats.

La actuació del voluntariat permet transmetre unes poques pautes de funcionament, molt repetitives: ordre, puntualitat, neteja, esforç, capacitat de superació, ajudar els altres, pensar en l'equip, demanar les coses "si us plau", donar les gràcies, no permetre menjar xiclets, pipes, etc. en el local, mantenir el silenci a la sala d'estudi, endreçar les coses, etc. En les situacions límits cal arribar al punt que, si el noi no compleix les seves obligacions, "el dissabte no jugaràs el partit". Assumir aquestes pautes fa que cada noi vagi agafant seguretat en sí mateix.

Els voluntaris estan organitzats al voltant de cada equip esportiu, format per 10-12 jugadors, de manera que el delegat d'equip coordina la feina dels entrenadors i els altres voluntaris que ajuden els nois de l'equip en el Programa 1@1. Aquesta és la "pinya" de la convivència.

Cada equip esportiu té una reunió setmanal dels jugadors amb els voluntaris que els atenen on s'intenta transmetre i compartir un model de civilització, una concepció bàsica de la persona, amb valors com l'alegria, la sinceritat, el treball ben fet, l'amor als pares o l'amistat lleial, que els permeti de viure unes relacions humanes basades en el respecte dels deures i drets que conformen la convivència.

En conseqüència, es va creant un ambient de respecte, confiança i responsabilitat que és la vivent escola de la llibertat.

Un factor important a considerar és que els objectius són a mitjà i llarg termini. Tot i que en moments determinats hi ha objectius puntuals, els definitius i més difícils d'aconseguir són els altres. Per exemple: amb els entrenaments esportius s'aconsegueix de manera immediata l'objectiu d'ocupar el temps lliure, però cal més temps i més esforç perquè els nois assoleixin l'objectiu de respectar els companys de l'equip contrari. Per aquesta raó és important la continuïtat dels nois en els programes durant alguns anys.

Identitat cristiana

Amb ple respecte per les altres creences, el nostre projecte considera el cristianisme com un signe de identitat propi i característic. Per això mateix, els programes i la vida diària de Braval són tremendament respectuosos amb la llibertat de les consciències de les persones que hi participen. En la mateixa línia pensem que la dignitat de la persona ha de ser un aspecte essencial en el tracte dels voluntaris, participants i famílies.

Actualment, a les activitats de Braval hi ha persones (participants i voluntaris) que professen 9 creences diferents: catòlics, evangelistes, adventistes, ortodoxos, musulmans, testimonis de Jehovà, budistes, hindús i nois que no professen cap religió. Nosaltres les respectem totes, però no amaguem la nostra identitat cristiana.

Tenim una petita capella, atesa per un sacerdot de l'església de Montalegre un parell de tardes a la setmana; i per als qui ho desitgen, facilitem mitjans de formació cristiana.

Observem que amb tota naturalitat els nois parlen de religió, es pregunten entre sí per les seves vivències religioses i la pràctica espiritual de cadascú. És una experiència molt enriquidora per a tots. No hem observat cap reticència ni que deixi de venir a les activitats cap persona per motiu de la religió.

Tots veuen que respectem les seves creences i, com ensenyava sant Josepmaria, se'ls hi parla de religió només si ells ho demanen. Però, sens dubte, els nois i les seves famílies perceben que darrera de tot això hi ha una riquesa que els resultava, en part, desconeguda, que té les seves arrels en el cristianisme.

Un treball coordinat

Treballem coordinadament entre quatre entitats:

Acció Social Montalegre. Atenció familiar.

Braval. Suport socioeducatiu.

Terral. Promoció de la dona.

Fundació Raval Solidari. Finançament.

Entre tots s'atenen unes 600 famílies del barri, més de 2000 persones.

3. Programes i activitats

Per aconseguir els objectius proposats es desenvolupen diversos programes, seguint el calendari escolar.

Programa Esportiu Multiètnic

Amb aquest programa començarem les nostres activitats el gener de 1998.

Per la centralitat d'aquest programa en la nostra activitat, i per la seva complexitat, s'explica detalladament en el punt 4 d'aquest part del llibre.

Programa 1@1 de millora personal

Dirigit a infants i joves de 4t-5è-6è de Primària, Eso, Batxillerat, Cicles Formatius i Universitaris.

Es tracta de facilitar un recolzament personal, familiar i social a cadascun dels participants, transmetent-los una visió positiva i dignificadora del treball, amb afany de superació i servei, i amb projecció de futur.

Reben una ajuda individual en els estudis per superar el curs. Se'ls ajuda a adquirir hàbits d'estudi i convivència, a conèixer el país i a assumir els comportaments i valors de la nostra societat.

Disposen de les sales d'estudi tots els dies de 6,00 a 8,00 de la tarda.

Hi ha un seguiment personal per part d'un voluntari, un mòdul a la setmana. Cada alumne, individualment, és assessorat per un tutor, que l'ajuda a fer els deures i li facilita una formació pràctica sobre

hàbits i valors. Cada voluntari es responsabilitza d'uns quants nois i els ajuda personalment.

Alguns caps de setmana es realitzen diverses menes d'activitats: excursions, visites a museus i empreses, coneixement del país, i tot allò que contribueix a aconseguir un clima de confiança i amistat entre els nois els voluntaris, de manera que es faciliti la comunicació i la convivència.

Trimestralment, els alumnes lliuren una fotocòpia de les qualificacions obtingudes a l'escola. Progressivament es va observant una millora acadèmica.

Programa Llengua Bàsica

Al llarg de l'any es repeteix amb freqüència el fet de l'arribada al nostre barri de persones que no coneixen l'idioma.

La situació és particularment difícil, perquè impedeix les primeres passes en el nou país, i les persones es veuen abocades a l'exclusió social. En els nois i joves dificulta l'escolarització, i en els grans la relació social i la inserció laboral.

Amb el Programa Llengua Bàsica se les atén individualment, per a ensenyar-los els coneixements fonamentals que els permetin comunicar-se (vocabulari, conversa...) tant en català com en castellà.

Programa Ocupacional

Dirigit a joves més grans de 16 anys.

Els voluntaris fan el seguiment motivador de cada participant, de manera que s'aconsegueixi la inserció laboral. Procuren inculcar-los hàbits de treball (puntualitat, constància, la manera de presentar-se, la tasca ben feta, saber administrar els diners...) i d'estudi (estructurar-se en l'acompliment de les obligacions, adoptar una actitud d'escollar i voler aprendre, adquisició de coneixements...).

S'estableixen itineraris personalitzats d'inserció per a cada usua-

ri, tot informant i orientant sobre les diverses tècniques i possibilitats per a inserir-se en el mercat laboral.

En alguns casos s'inscriu als usuaris en cursos de formació en empreses i centres especialitzats.

Per mitjà de la nostra borsa de treball es capten ofertes per facilitar-les als participants.

Es fa un seguiment després de la col·locació laboral, durant els primers moments del treball.

Casal d'Estiu

Es desenvolupa durant el mes de juliol, de dilluns a divendres, de 9,00 del matí a les 5,30 de la tarda, dirigit a nois de 7 a 14 anys, agrupats en grups homogenis d'edat. Cada grup realitza diferents activitats, adients a l'edat.

Es combinen diverses menes d'activitats: esport, excursions, visites de caràcter històric, artístic, de natura i institucionals. A més s'hi desenvolupen tallers de manualitats, vídeo, música, informàtica i comunicació, amb l'objectiu de contribuir al desenvolupament de la personalitat i aptituds de cadascun dels participants. Un element important són les activitats de coneixement del país, que faciliten l'arrelament d'aquestes persones a Catalunya.

El Casal d'Estiu suposa un fort impuls en la cohesió social i en el procés d'integració dels immigrants. La diversitat multicultural és un factor bàsic per a l'enriquiment mutu dels participants.

El transport, habitualment amb mitjans públics -metro, bus, tren-, s'ha demostrat una situació educativa que cal aprofitar.

En el Casal d'Estiu de 2010 hi han participat 84 nois, de 18 països. Ha estat atès per un equip de 20 voluntaris cada setmana, que provenien de Barcelona, Valladolid, Oviedo, Saragossa, Sevilla i Madrid. En total hi han col·laborat 68 voluntaris, la major part universitaris. Per cinquè any consecutiu, alguns voluntaris eren nois que havien participant en anys anteriors en els programes.

Activitats dels dos darrers Casal d'Estiu

a) Esport

Stage Esportiu a l'Escola Esportiva Brafa
Natació al complex esportiu Can Ricart del Raval
Patinatge a la pista de gel del FC Barcelona
Canal Olímpic de Catalunya
Natupark

b) Visites de natura

Parc del Laberint d'Horta
Parc de l'Oreneta
Zoo
Museu de Zoologia
Museu de Ciències Naturals
Aquàrium
Jardí Botànic
Port de Barcelona. "Golondrinas"
Parc de la Ciutadella
Centre de Recuperació d'Animals Marins

c) Visites institucionals

Generalitat de Catalunya
Parlament de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

d) Excursions

Montserrat
Coves del Salnitre
Collserola
Catalunya en miniatura
Acampades nocturnes

e) Visites de caire històric i artístic

Museu d'Història de la Ciutat. La Barcelona romana
Museu d'Història de Catalunya
Sagrada Família
Castell de Montjuïc

- Santa Maria del Mar
- Palau de la Música
- Parc Güell
- Barri Gòtic de Barcelona
- Poble Espanyol
- Parc arqueològic de Gavà
- Museu Nacional d'Art de Catalunya
- Colònia Güell
- Casa Amatller
- Catedral de Barcelona i Museu Diocesà
- Museu Frederic Marès
- Palau de Pedralbes
- f) Altres Museus
 - Museu del Barça
 - Museu de la Xocolata
 - Caixa Fòrum
 - Cosmo Caixa
 - Museu de la Ceràmica
 - El Rei de la Màgia
 - Museu Etnològic
 - Museu Egipci
- g) Tallers
 - Papiroflèxia
 - Manualitats
 - Vídeo
 - Comunicació
 - Robòtica. Tecno park Citylab
- h) Mòduls instructius
 - Anglès
 - Informàtica
 - Català i Castellà
 - Treballs escolares
 - Teatre

Música

i) Activitats lúdiques

Parc del Tibidabo

Ginkames

Titelles

Imax Port Vell

Cinema

Torneig de Primavera

Aprofitant les vacances escolars de Setmana Santa, participem en diversos torneigs esportius i altres activitats, fora de Barcelona, amb nois procedents de diversos llocs d'Espanya.

Els Pre-infantil i els infantils (12-14 anys) acostumen a anar al campament de Rocacorba (La Garrotxa) amb nois de clubs de tota Catalunya. Els Cadets i Juvenils (16-18 anys) participen en el Torneig Enjuve, amb equips esportius formats per més de 500 joves de tot l'Estat, que se celebra a Torreciudad (Osca).

Les competicions de futbol sala i bàsquet es combinen amb aspectes culturals, lúdics i conviviais, juntament amb excursions i activitats de coneixement del país.

L'any 2009, tres joves de Braval van participar per primera vegada al Congrés Universitari UNIV celebrat a Roma, on s'hi van aplegar més de 4.300 universitaris de 200 universitats d'arreu del món. El seu curtmetratge "A Carlos" va rebre el premi univtube, "Pigna" al millor contingut educatiu del Foro Univ 2009.

First Lego League

És un esdeveniment de robòtica creat el 1992 per estimular les vocacions científiques, que té lloc simultàniament a 43 països i en què han participat 110.000 nois i noies d'entre 9 i 16 anys.

El 2010, amb la esponsorització de l'empresa Invenio, hem pre-

sentat dos equips a la competició. Els infantils concursaren a Cosmo Caixa, contra 46 equips de tot Catalunya. Els cadets, que ja era el segon any que hi participaven, concursaren al Citilab de Cornellà.

Però el més important és l'obertura de mentalitat que s'ha produït en els participants i l'augment de les ganes de tirar endavant en la vida.

Altres activitats

Participem en activitats organitzades per entitats del Raval: la Festa de la Convivència, l'Open Futbol Sala Rambla del Raval, filmació de reportatges de TV sobre les activitats del Raval, Bàsquet 3x3 al Raval, la campanya d'Aliments de Nadal i la campanya Cap Nen sense Reis de l'Acció Social Montalegre, etc.

Com que tots hem de desenvolupar la solidaritat, els participants en els programes de Braval fan també accions solidàries amb altres persones que també tenen dificultats: anem a jugar a futbol amb els discapacitats del Cottolengo, acompanyem a persones grans que viuen soles en el mateix barri del Raval i els oferim serveis que necessiten: netejar, un arranjament, anar a comprar, etc. Són potser les activitats que deixen més petjada, perquè promouen la generositat, la preocupació pels altres, l'oblit de sí mateix, i s'aprèn a comprendre i respectar els altres.

4. Programa Esportiu Multiètnic

Plantejament

L'esport col·lectiu és un dels millors mitjans per a facilitar la cohesió. Així començarem les nostres activitats el 1998.

S'han format equips esportius on participen conjuntament -sempre barrejats- joves de diverses ètnies, de tots els continents.

Competim en els Jocs Esportius del Consell de l'Esport Escolar de Barcelona, amb equips de tots els barris de la Ciutat. Aquesta participació en la lliga "normalitzada" de Barcelona, afavoreix fortament

la integració. D'una banda, perquè els nostres equips juguen en altres barris de Barcelona, i jugadors d'altres indrets participen i coneixen el barri del Raval.

Tots els jugadors obtenen la llicència d'esportista i disposen de l'assegurança esportiva establerta per la Llei de l'Esport.

Aquest Programa es desenvolupa ininterrompudament des del gener de 1998, amb el decidit suport i recolzament del Consell de l'Esport Escolar de Barcelona (CEEBS) i la Fundació Raval Solidari.

El 13 d'octubre de 1998 es va fer la inscripció de Braval en el Registre d'Entitats Esportives. Secretaria de l'Esport de la Generalitat de Catalunya. Núm. 10.143.

Objectius

Els objectius específics d'aquest Programa són:

Facilitar la convivència, mitjançant l'esport, entre persones de diversos països

Aprenentatge de les tècniques esportives

Desenvolupament físic i psicològic

Consolidació d'hàbits d'higiene i salut

Ocupació del temps lliure

Assoliment dels valors fonamentals de l'Olimpisme: respecte, confiança, joc net, esforç, solidaritat...

Adquisició de pautes de comportament

Coneixement i arrelament al país

Participants

Els equips estan formats majoritàriament per immigrants, si bé també hi participen joves catalans i d'altres indrets d'Espanya, de manera que, jugant conjuntament -i sempre barrejats- es vagi enfortint la cohesió social.

En el curs 2009/2010 participaren 130 jugadors de 15 països, de 10 a 20 anys, formant 5 equips de bàsquet i 5 equips de futbol sala.

Són joves del Raval de Barcelona, majoritàriament immigrants, de 15 països diferents: Ucraïna, Irlanda, Filipines, Pakistà, Bangladesh, Xina, Marroc, Mèxic, Veneçuela, Equador, Perú, República Dominicana, Colòmbia, Brasil i Espanya.

<u>Bàsquet</u>		<u>Futbol Sala</u>	
Junior	19-21 anys	Juvenil	17-18 anys
Juvenil	17-18 anys	Cadet	15-16 anys
Cadet	15-16 anys	Infantil	14 anys
Infantil	14 anys	Pre-Infantil	13 anys
Pre-Aleví	11 anys	Pre-Aleví	11 anys

En el transcurs del curs juguem amb un centenar d'equips diferents de tota la ciutat de Barcelona. S'arriba a uns 1.200 jugadors, que es beneficien indirectament d'aquest programa coneixent de primera mà la realitat d'un barri amb serioses dificultats, i aprenent a comprendre els seus habitants.

Calendari

Setmanalment hi ha una tarda d'entrenament, una reunió de l'equip amb els entrenadors, el delegat i els altres voluntaris que els ajuden directament en l'estudi, i un partit de competició, que acostuma a ser el divendres a la tarda o el dissabte al matí.

Les competicions es desenvolupen d'acord amb el calendari establert pel Consell de l'Esport Escolar de Barcelona: d'octubre a juny.

Primera Fase: octubre a febrer.

Segona Fase: febrer a maig.

Eliminatòries: segona quinzena de maig.

Finals: juny.

Durant les vacances escolars de Nadal, Setmana Santa i estiu es fan partits amistosos amb altres equips.

Entrenadors i delegats

Les funcions d'entrenador i delegat de cadascun dels equips les desenvolupen voluntaris, sense cap remuneració.

Des del curs passat hi col·laboren com a voluntaris alguns joves que havien participat en anys anteriors en aquest Programa Esportiu Multiètnic.

La major part del voluntariat d'aquest programa són professionals de diversos àmbits que tenen l'esport com un hobby. En aquest moment tenim 25 voluntaris desenvolupant el programa.

Instal·lacions esportives

Per als entrenaments i els partits 'a casa' lloguem el Poliesportiu Municipal Can Ricart del Raval i ens deixen gratuïtament la pista de l'IES Milà i Fontanals, en el nostre mateix barri.

Naturalment, juguem en les instal·lacions esportives dels equips contrincants.

Resultats esportius

El curs 2007-2008 l'equip de bàsquet juvenil va quedar subcampió de Barcelona en la seva categoria. I el curs 2008-2009, l'equip de bàsquet júnior també va quedar subcampió de Barcelona.

Els bons resultats esportius són una referència i un estímul per als més joves de Braval. I encara més ho és el fet que entre els jugadors es troben estudiants universitaris, de batxillerat i de cicles formatius, així com joves professionals amb moltes ganes de treballar bé.

Cursos d'àrbitres i entrenadors de bàsquet

Una de les necessitats importants del Consell de l'Esport Escolar de Barcelona és disposar del nombre suficient d'àrbitres per a totes les

competicions. Per aconseguir-ho al llarg de l'any s'organitzen cursos per a habilitar àrbitres.

El mes de juliol de 2005 el CEEB va fer a Braval un curs d'àrbitres de bàsquet dirigit a 13 jugadors i ex-jugadors nostres de categoria juvenil i júnior (17-20 anys), procedents de quatre països.

El curs, de 50 hores de durada, combinà les classes teòriques amb les pràctiques. Nou participants van superar el curs i a partir d'aquell moment estan arbitrant gairebé tots els caps de setmana. En cap cas han arbitrat partits dels nostres equips.

A banda de guanyar-se uns diners, i contribuir a resoldre una necessitat del Consell de l'Esport Escolar de Barcelona, ha facilitat que aquests nois assumeixin responsabilitats, adquireixin unes pautes de funcionament, es vegin compromesos a unes obligacions i, en definitiva, es vagin arrelant progressivament en la nostra societat.

El mes de juliol de 2008 quatre dels nostres jugadors de l'equip júnior de bàsquet van fer el curs oficial d'entrenadors de bàsquet organitzat pel Consell de l'Esport Escolar de Barcelona i la Federació.

Premi “Compta fins a tres”

És un premi dirigit a tots aquells equips i les seves aficions que participen en les competicions esportives d'edat escolar de la ciutat de Barcelona.

Les valoracions són emeses pels àrbitres i els entrenadors, els quals a més poden proposar nominacions d'equips que hagin destacat per l'esportivitat. Cap equip pot proposar-se a sí mateix.

El jurat està integrat per representants de les diverses entitats i institucions que formen part de la Taula de l'Educació Física i l'Esport en edat escolar de la ciutat de Barcelona.

El curs 2004/2005 obtingué el premi a l'equip més esportiu el nostre equip cadet de bàsquet. El curs 2009/2010 el Sr. Pablo Luis Garcia-Mussons, voluntari entrenador de bàsquet, ha merescut aquest guardó.

Premi Fair Play

Convocats per la Unió de Federacions Esportives de Catalunya i la Fundació Brafa, els Premis Fair Play volen proposar uns models on la joventut es pugui fixar i els serveixi com a referència en la pràctica esportiva i en l'enfocament de les seves aspiracions. Els candidats són proposats per les Federacions Catalanes i els Consells Esportius.

L'any 2004 el Sr. Joan Antoni Samaranch, president vitalici del Comitè Olímpic Internacional em va lliurar el Premi al Millor Directiu. Dins de la mateixa categoria es donà una menció especial a Joan Laporta, president del FC Barcelona, i a Ramon Canela, del Grup DIR. Ronaldinho rebé el Premi Internacional.

Fons contra el Racisme en el Futbol

Aquest fons té com a objectiu finançar projectes innovadors que contribueixin a lluitar contra el racisme en el futbol, amb recursos de la venda de més de cinc milions de braçalets a tota Europa.

És un fons gestionat per la Fundació Rei Balduí (KBF), amb seu a Brussel·les, en col·laboració amb entitats associades en cada país participant. A Espanya, la Fundació Empresa i Societat és la responsable de gestionar la convocatòria com a secretaria tècnica.

El nostre Programa Esportiu Multiètnic va ser seleccionat pel Jurat del Fons contra el Racisme en el Futbol, que va aportar la quantitat de 18.000 € per al seu desenvolupament l'any 2006.

5. Participants en els programes

Oberts a tothom

Com ja hem dit, no realitzem programes dirigits selectivament a immigrants, sinó a tots els habitants del barri del Raval de Barcelona; i com que resulta que al Raval hi ha molts immigrants, en tenim una

bona proporció en els programes.

Els nostres programes són per a tothom, immigrants i autòctons, en convivència enriquidora per a tots. Impulsem actuacions que contribueixen a cohesionar la nostra societat a partir dels valors de la diversitat cultural i de la superació de les desigualtats i la discriminació que originen les migracions. Destaca especialment l'esforç que posem per tal d'aconseguir el coneixement del país i l'arrelament a Catalunya.

Els participants provenen de 30 països, parlen 10 llengües i professen 9 religions.

Diem que aquesta realitat és un problema o una oportunitat?

Nosaltres pensem que és la gran oportunitat !

Braval és un gran espai comú de convivència.

Les famílies

Una bona part de les famílies del barri estan en una situació desestructurada, bé sigui per la migració parcial d'una part de la família, o bé per problemes de més entitat.

A més, en molts casos els pares no poden dedicar-se als fills, per manca de temps, coneixements, forces o interès.

En qualsevol cas, considerem imprescindible aconseguir la col·laboració dels pares en el nostre treball. Progressivament anem donant passes en aquesta direcció.

En començar cada curs, tots els pares han de signar una autorització paterna per fer la inscripció del fill en els programes. Aquesta autorització paterna vénen a signar-la al local, moment que s'aprofita per a ensenyar-los les instal·lacions si són pares nous, mantenir-hi una conversa i explicar-los les activitats. Això afavoreix la implicació de la família. Després els nois comencen a venir amb més regularitat a estudiar, i es va consolidant el "paquet" format pel Programa Esportiu Multiètnic i el Programa 1@1, de manera que poc a poc es pot anar "estirant" del noi per aconseguir una millora personal.

La manera d'arribar als pares és mitjançant la atenció personal del noi. És allò que et dona entrada per parlar amb el pare: jo sóc l'entrenador del teu fill, o el que l'ajuda a fer els deures. Quan els pares tenen situat i identificat personalment al voluntari que segueix el seu fill, li fan bastant cas i es millora sensiblement l'interès del noi envers els estudis i activitats.

Fomentem trobades amb els nois i els seus pares d'un mateix equip esportiu, per passar unes fotos, celebrar una victòria, l'aniversari d'un jugador, etc. El millor moment és el dissabte a la tarda. També hem fet excursions amb les famílies, partits de futbol i bàsquet amb els pares, etc.

És tradicional el concurs de pessebres i l'ornamentació nadalenca a les cases. Els voluntaris visiten les famílies i fan fotos dels pessebres. Un dels dies de Nadal tenim la festa de repartiment de premis. Es fa una visualització de les fotos, es canten nades i s'acaba amb un gran berenar que porten les famílies, amb productes típics del seu país. Hi participen famílies de moltes religions.

Durant el Casal d'Estiu molts pares i mares vénen a la festa final, i es fomenten relacions amb el voluntariat.

El curs 2009-2010 varem començar una reunió trimestral de pares, per tal de tractar temes educatius que els ajudin en el seu paper de principals educadors dels fills.

Evolutió del nombre de participants

Programa	98	98-99	99-00	00-01	01-02	02-03	03-04	04-05	05-06	06-07	07-08	08-09	09-10
Esportiu Multiètnic	26	26	33	40	72	61	68	85	109	127	128	149	130
Programa 1@1				29	43	40	40	32	35	51	63	74	120
Llengua Bàsica								8	9	11	9	15	10
Ocupacional								9	6	8	12	11	9
Casal d'Estiu				72	118	70	81	70	80	88	79	89	84
Torneig Primavera							18	11	8	20	18	23	21
<i>Participants Diferents</i>	26	26	33	115	198	180	145	146	178	194	194	202	181

Progressivament un major nombre de participants vénen als programes d'hivern i d'estiu, i romanen en el centre més cursos.

Des del principi ha hagut 901 participants diferents en els programes. La continuïtat en l'assistència afavoreix que s'assoleixin els objectius educatius proposats i condueixen a l'arrelament dels nois a la nostra societat.

130 han participat amb continuïtat en les activitats durant més de 5 cursos.

236 ja treballen, havent resolt tots els tràmits legals i administratius.

Anualment, el nombre de beneficiaris indirectes és superior a les 2.000 persones: les famílies dels participants i els esportistes de més d'un centenar d'equips diferents de tota la ciutat de Barcelona amb els que juguem, que se'n beneficien coneixent de primera mà la realitat d'un barri amb serioses dificultats, i aprenent a comprendre els seus habitants.

Països de procedència dels participants

La procedència dels participants varia cada any. Fins ara hi han participat nois de 30 països. Mitjançant les diverses activitats, els joves es van entenent, es comprenen i es respecten cada dia una mica més. Aquesta convivència fonamenta la tolerància i la cohesió social del futur.

<u>Europa</u>	<u>Àsia</u>	<u>Àfrica</u>	<u>Amèrica</u>	
Espanya	Filipines	Marroc	Mèxic	Argentina
Ucraïna	Bangla Desh	Algèria	Perú	Rep. Dominicana
Alemanya	Pakistan	Sudan	Veneçuela	Colòmbia
Irlanda	Xina	Guinea	Equador	El Salvador
Rússia	Corea	Xile	Guatemala	
Geòrgia	Armènia	Bolívia	Uruguai	
Itàlia				
França				

Entre Tots

El Raval millora. La inserció dels fills d'immigrants, el voluntariat, la convivència entre ètnies, la reducció de la delinqüència... són alguns dels objectius de Braval que repercuteixen directament en la vida del barri.

Al Raval s'està produint un procés de coordinació creixent entre totes les entitats de caire social, cultural i econòmic que hi actuen. En aquest procés, on nosaltres hi som presents, hi participen la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació, a través dels seus serveis específics al barri.

6. El Voluntariat

Personal fix

Un petit nucli de 3 professionals contractats, especialitzats en tasques educatives i socials, dirigeix els programes. Organitza i coordina l'acció d'un nombrós equip de voluntariat.

Els voluntaris

El voluntariat social constitueix una expressió de la solidaritat ciutadana amb les persones que pateixen necessitats. És un valor en sí mateix, i la seva tasca és indispensable per a assolir els objectius que ens proposem.

Els voluntaris de Braval són, majoritàriament, estudiants universitaris, de batxillerat o formació professional que dediquen un temps als joves del Raval. També hi col·laboren professionals, jubilats i altres persones disposades a posar la seva experiència i capacitats al servei dels altres.

Més de 100 voluntaris -de totes les edats, procedències socials, opinions i creences- s'encarreguen en el transcurs de l'any del desenvolupament dels diversos Programes. Cadascú hi col·labora en la me-

sura de les possibilitats i en l'àmbit que s'adiu més amb les seves capacitats i interessos. Són un referent positiu per a les famílies del Raval.

En el Programa Esportiu Multiètnic els voluntaris desenvolupen les diverses feines que comporta un equip esportiu: entrenador, delegat, acompanyant, etc.

Els voluntaris del Programa 1@1 ofereixen un bon exemple personal a joves que gairebé mai no coneixen persones amb condicions d'ajudar-los, per tal de motivar-los en els estudis i ajudar-los a descobrir que aprendre pot ser divertit i gratificant. Així s'afavoreix la superació personal i milloren la pròpia autoestima.

Com ja hem assenyalat, els voluntaris estan organitzats al voltant de cada equip esportiu, format per 10-12 jugadors, de manera que el delegat d'equip coordina la feina dels entrenadors i els altres voluntaris que ajuden els nois de l'equip en el Programa 1@1. Aquesta és la "pinya" de la convivència.

L'exemple i la dedicació dels voluntaris genera moltes satisfaccions. No és que hom es trobi a gust fent el bé, sinó que hom es troba bé quan els altres estan a gust. Nois i voluntaris ens enriqueix mútuament, perquè tots aportem el millor de la nostra cultura i el millor de cada persona, i això és el que dóna fruit.

Actualment ja tenim voluntaris procedent dels nois que han participat en anys anteriors en els diferents programes. Pensem que és una bona notícia.

Foment del Voluntariat

El Programa de Foment del Voluntariat és dirigit a la promoció, captació, formació i fidelització dels voluntaris. Braval canalitza energies particulars de solidaritat, donant instruments per poder aportar el propi valor per trobar la solució dels grans i petits reptes d'avui.

El voluntari ha d'estar compromès formalment en la seva tasca durant un temps raonable, per tal de no causar cap perjudici al projecte, als programes ni als participants.

El mètode més efectiu per aconseguir voluntaris és el “boca-orella”. Un voluntari porta un amic seu que, després d’uns dies de provar el desenvolupament de l’activitat, s’hi incorpora plenament.

També s’ha fet promoció del voluntariat a les universitats i en altres entitats, pàgines web, etc.

S’estableix un conveni de dedicació amb cada voluntari, que especifica els detalls de la seva participació. Generalment el conveni amb els voluntaris del Programa Esportiu Multiètnic és per tot el curs; en canvi, el conveni dels altres voluntaris és per un trimestre ó un quadrimestre, adaptat als horaris de la universitat.

D’acord amb la legislació vigent, els voluntaris estan coberts per unes assegurances d’accidents i de responsabilitat civil.

La formació del voluntariat és un tema difícil, per les dificultats horàries. Cada mes fan unes reunions per grups dels voluntaris que segueixen els participants d’un mateix equip esportiu, i es va fent un seguiment dels nois.

Per Nadal hi ha un sopar amb tots els voluntaris i a final de curs una paella, en el mateix local de Braval.

Evolució del nombre de Voluntaris

Programa	98	98-99	99-00	00-01	01-02	02-03	03-04	04-05	05-06	06-07	07-08	08-09	09-10
Esportiu Multiètnic	2	2	2	4	14	14	14	11	17	19	21	24	26
Programa 1@1				34	32	21	25	17	17	27	24	42	55
Llengua Bàsica								1	1	1	1	4	3
Ocupacional								1	1	1	2	1	1
Casal d’Estiu				36	56	59	66	63	61	62	61	80	68
Torneig Primavera							6	3	2	8	6	8	8
<i>Voluntaris Diferents</i>	2	2	2	54	74	86	94	96	94	106	117	139	133

Des del principi hi han col·laborat 770 voluntaris diferents.

Des de fa uns anys, un bon grapat de voluntaris procedeixen dels participants en els programes.

El curs 2009-2010 els 133 voluntaris que han portat a terme els programes han dedicat un total de 14.000 hores a ajudar els altres

7. Un local per aixopluc

Les activitats de Braval començaren el gener de 1998 al carrer. Jugàvem a futbol a la plaça davant del Macba, anomenada “Casablanca” pel color de l’edifici del Macba.

Després ens van deixar gratuïtament un camp de futbol a l’Escola Esportiva Brafa de Nou Barris, i així poguérem inscriure el primer equip multiètnic en les competicions “normalitzades” de la ciutat.

El curs 2000-2001 l’església de Montalegre ens van deixar un local al carrer Valldonzella, on començarem el Programa 1@1 i algunes altres activitats. Almenys teníem un sostre en el barri. Allà també vàrem començar el Casal d’Estiu el juliol del 2001, amb 72 participants.

El mes d’octubre de 2001 la Fundació Raval Solidari va aconseguir un local per a Braval al Carrer de la Cera 51 en un edifici d’habitatges construït per Procivesa el 1995. Es va comprar a la companyia “Acsa Agbar Construcció, S.A.”, amb escriptura notarial de 24 d’octubre de 2001.

Característiques

El local de Braval és propietat de la Fundació Raval Solidari.

És polivalent, té 565 m², planta baixa i altell, que permet realitzar les diferents activitats que comprenen els Programes. Amb una distribució diàfana i senzilla, s’hi han encabint: 3 aules, biblioteca, aula multimèdia, capella, sala d’estar, 2 despatxos, 1 sala de voluntaris, 1 tutoria i serveis. S’acabà d’adequar el juny 2003. La primera activitat fou el Casal d’Estiu 2003, durant el mes de juliol.

Tot el mobiliari, parament i decoració és de segona mà. Tot el que tenim ens ho han regalat. Un amic meu que se’n va anar a viure en una residència em va donar els mobles de casa seva; una empresa que va tan-

car em va donar els mobles d'oficina, i fins i tot la capella era d'una escola de Badalona que va tancar. Realment, hi ha molta gent generosa arreu.

La Fundació Raval Solidari, per mitjà d'un Contracte de Precari, cedeix gratuïtament a Braval l'ús del local, per un període de 15 anys prorrogables. Braval es fa càrrec de les despeses corrents (aigua, llum, etc).

Per als entrenaments i competicions esportives lloguem les pistes del Poliesportiu Municipal Can Ricart del Raval. A més utilitzem les pistes de l'Institut Milà i Fontanals, en el nostre mateix barri, que ens són cedides gratuïtament.

Una inauguració esperada

El 5 de juny de 2002, tot just acabat de comprar el local, i sense haver fet encara les obres, es va fer la presentació pública de les activitats de Braval, en ocasió del Centenari del naixement de sant Josepmaria Escrivà. L'acte fou presidit pel President de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i beneí el nou local el cardenal de Barcelona Ricard Maria Carles. Més de 200 persones, la major part famílies del barri, assistiren a l'acte.

Després de donar la benvinguda als assistents, el president de Braval recordà que aquesta presentació es fa el 2002, "l'any en què celebrem el centenari del naixement de Josepmaria Escrivà, Fundador de l'Opus Dei, els ensenyaments del qual animen les nostres activitats".

Féu una crida a desenvolupar una ètica acollidora i afegí que "no és possible combatre a fons la pobresa material, humana i espiritual, si les persones estan mancades d'educació. Volem oferir l'ajut en la formació que necessiti cadascú individualment, sobretot els més joves". Acabà el parlament donant les gràcies a tots els voluntaris que fan possible portar a terme els programes.

Després s'exposaren amb detall els programes que es desenvolupen, tot insistint en el fet que la cohesió de persones de tan diferent origen -en aquell moment hi participaven joves de vint països- es planteja, fonamentalment, des de la formació i l'esport.

Un estudiant catalano-filipí explicà la seva doble experiència:

primer com a persona ajudada i després com a voluntari que ajuda els altres. Acabà dient: “Animo tothom a fer de voluntari. Tothom és necessari. Tothom té coses per aportar-hi. Mai és tard per començar; qualsevol edat serveix, qualsevol matí, o tarda, o nit és bona. Aquesta tarda mateix ja podeu començar!”

Unes paraules d’Ernest Flaqué, president de la Fundació Raval Solidari, propietària del nou local, donaren pas als discursos de les autoritats.

La regidora de l’Ajuntament de Barcelona, Katy Carreras, responsable del districte de Ciutat Vella, va subratllar que “al Raval fa falta aquesta solidaritat que surt de la societat civil i que compta amb l’ajuda de les institucions públiques, per crear un barri capaç de ser un referent en el present i un mirall per al futur”.

Clogué l’acte el President de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, que va dir que “la integració es fa molt més fàcilment a partir del moment que la persona que ve a Catalunya té una mica de formació i de feina, i això és el que es proposa Braval”. Va afegir que tenim “una obligació de justícia envers totes les persones que viuen a casa nostra”.

Acabats els parlaments, el President de la Generalitat descobrí una placa commemorativa que s’ha col·locat a l’entrada del local. Diu així:

BRAVAL

*Aquest estatge ha estat inaugurat pel
Molt Honorable Sr. Jordi Pujol,
President de la Generalitat de Catalunya,
en ocasió del centenari del naixement de
Josepmaria Escrivà,
Fundador de l’Opus Dei.
Barcelona, 5 de juny de 2002*

A continuació, l’arquebisbe de Barcelona, cardenal Ricard M. Carles, beneí el nou local.

Entre altres personalitats, hi eren presents el secretari de la Generalitat per a la Immigració, Salvador Obiols, el secretari per a les

Relacions amb les Confessions Religioses, Ignasi Garcia Clavel, i la presidenta de Càritas Diocesana, Núria Gispert, a més del cònsol de Marroc, Buchaib El Jalfi. L'acte també va comptar amb la presència de representants de les nombroses entitats del barri i de les principals ètnies i religions que hi conviuen.

La nota de diversitat culinària la van posar les mares dels participants en els programes, que prepararen un berenar multiètnic amb varietats dels respectius països. La nota de diversitat religiosa la posà un noi de Laratxe (Marroc), que tancà amb un “Al·lahu Akbar” (Déu és el més gran) la benedicció del cardenal Carles.

8. Finançament

Pressupost 2010

INGRESSOS		
Inscripcions dels participants		13.000
Donatius		5.000
Fundació Raval Solidari		100.000
Espònsors privats		45.710
Subvencions públiques		8.000
	TOTAL	171.710
DESPESES		
Personal i Seguretat Social		115.500
Funcionament del local		27.910
Despeses directes de Programes		28.300
Esportiu Multiètnic	11.600	
Programa 1@1	700	
Llengua Bàsica	200	
Torneig Primavera	500	
Casal d'Estiu	14.000	
Voluntariat	700	
Punt d'Anàlisi	600	
	TOTAL	171.710

Aportació dels participants

Sempre hem demanat als participants una petita aportació econòmica per prendre part en els programes. El curs 2003-2004 era de 10 € al trimestre, quantitat que hem anat augmentant progressivament, fins arribar a 20 € el curs 2008-2009. Per al Casal d'Estiu els vàrem demanar 20 € a la setmana. Alguns ni tan sols van poder aportar la quantitat. Es van donar beques, i ningú no va quedar exclòs de participar-hi.

Donada la situació de crisi econòmica, aquest curs 2009-2010 hem demanat la mateixa aportació de 20 € trimestrals per participar en els programes. Tenim més casos en què ni tan sols poden arribar-hi. Llavors acordem amb les famílies una altra quantitat, per petita que sigui.

Ens sembla que és important que facin un esforç i valoren així allò que reben. D'altra banda és un bon recurs educatiu que vagin estalviant aquests diners i evitant la compra de capricis. A més contribueix que tinguin cura de les instal·lacions.

Fundació Raval Solidari

La Fundació Raval Solidari és l'entitat Patrocinadora de Braval.

És propietària del local, i té la voluntat de garantir la viabilitat econòmica de les activitats de Braval, en la mesura de les seves possibilitats. Ho fa ininterrompudament des del principi, l'any 1998. Per això s'ha establert un conveni de col·laboració entre ambdues entitats.

Anualment, Braval presenta a la Fundació Raval Solidari el projecte d'activitats previstes per al curs següent, amb el corresponent pressupost.

En funció de les seves disponibilitats econòmiques, la Fundació Raval Solidari assumeix el pressupost, totalment o en part, i estableix els terminis en què es farà càrrec de la despesa, així com els procediments per a fer-la efectiva.

La gestió de l'ajuda rebuda i la seva aplicació a les diferents activitats durant l'any correspon exclusivament a Braval, el qual s'encarrega de cercar els recursos necessaris per cobrir la part de pressupost no assumida per la Fundació Raval Solidari.

Subvencions i Espònsors

Ens presentem a les convocatòries públiques de subvencions. La Generalitat de Catalunya ens n'ha concedit diverses en aquests anys, i l'Ajuntament de Barcelona en dues ocasions. També sol·licitem ajudes a empreses i entitats privades que esponsoritzen les activitats.

Fundació Penteo, Telefònica i Sun Microsystems han instal·lat l'aula d'informàtica i s'encarreguen de la formació dels qui en són responsables. Les empreses Farggi, Pepsico i Joma han esponsoritzat el Torneig de Primavera. Per al Casal d'Estiu diverses empreses i institucions faciliten gratuïtament l'accés a les seves instal·lacions. Invenio esponsoritza la participació de l'equip de robòtica en la "First Lego League".

Fundació La Caixa, Caja Navarra, Atrapalo i la Fundación Carmen y María José Godó també han col·laborat aquest any 2010.

Com que Braval és una entitat declarada d'utilitat pública, els donatius que es reben es poden deduir de l'impost sobre la renda o de l'impost de societats.

Procedència dels recursos per al funcionament anual

Inscripcions participants	7 %
Administracions públiques	5 %
Convocatòries d'entitats	18 %
Fundació Raval Solidari	57 %
Particulars	13 %

9. Seguiment i avaluació

Procediments

Com ja hem dit, un factor important que cal considerar és que els objectius que condueixen a la cohesió social són a mitjà i llarg termini. Tot i que en el dia a dia pretenem objectius determinats i puntuals, els definitius i més difícils d'aconseguir són els altres.

Per exemple: amb els entrenaments esportius s'aconsegueix de forma immediata l'objectiu d'ocupar el temps lliure, però cal més temps i més esforç perquè els nois aconseguixin l'objectiu de respectar als companys de l'equip contrari. Per això és important la continuïtat dels nois en els programes durant alguns anys. La continuïtat afavoreix que s'aconsegueixin els objectius educatius proposats i duguin a l'encaix dels nois en la nostra societat.

Utilitzem els següents indicadors de control:

- Primera entrevista personal amb els pares de cada participant
- Autorització escrita dels pares per a la inscripció del noi
- Control d'assistència a les activitats
- Reunió periòdica del voluntariat de cada programa
- Conversa personal amb cadascun dels participants
- Contacte amb els pares dels nois
- Seguiment dels resultats acadèmics. Els alumnes lliuren una fotocòpia de les qualificacions obtingudes en el seu centre
 - Eventualment, contacte amb els tutors de l'escola
 - Contactes amb les empreses en les quals tenim nois treballant

L'ascensor social

Un factor imprescindible en el procés d'encaix en la nostra societat és el coneixement i participació en les diverses manifestacions culturals i ciutadanes que conformen el marc de la nostra convivència. Per tant, en el transcurs de l'any, participem en molts d'aquests esdeveniments.

Així es van consolidant un conjunt de costums i maneres de fer que donen personalitat al nostre centre: les festes de la Mercè, la castanyada, el concurs de pessebres per Nadal, la cavalcada de Reis, les visites a la Generalitat, el Parlament, l'Ajuntament, els museus i exposicions, els partits de futbol amb nois deficients del Cottolengo, les visites a avis que viuen sols en el nostre mateix barri per oferir-los companyia i facilitar-los algun servei, la col·laboració en les campanyes "Un somriure per Nadal" i "Cap nen sense Reis" de l'Acció Social Montalegre, les excursions, els camps de treball, les estades esportives, les convivències de preparació d'exàmens, el congrés universitari internacional Univ, el First Lego League, la cursa d'El Corte Inglés...

Tot contribueix a crear un caliu que, juntament amb l'èxit escolar i la inserció laboral, fa possible l'ascensor social.

Alguns resultats globals 1998-2010

901 participants diferents en els programes

130 han participat amb continuïtat en les activitats durant més de 5 cursos.

236 ja treballen, havent resolt tots els tràmits legals i administratius

Joves de 30 països, que parlen 10 llengües i professen 9 religions

Braval és un gran espai comú de convivència

770 voluntaris (un bon grapat de voluntaris procedeixen dels participants en els programes)

41 Converses sobre Immigració en els darrers 5 anys, amb la participació de 190 persones expertes procedents de diversos àmbits culturals, professionals i ideològics. Braval ha esdevingut un centre de reflexió sobre la immigració a Catalunya.

Indicadors curs 2009-2010

181 participants (Hivern: 130 / Estiu: 84)

133 voluntaris (Hivern: 81 / Estiu: 68)

Els voluntaris han dedicat un total de 14.000 hores a ajudar els altres

Anualment, el nombre de beneficiaris indirectes és superior a les 2.000 persones: les famílies dels participants i els esportistes de més d'un centenar d'equips diferents de tota la ciutat de Barcelona amb els que es juga, que es beneficien d'aquests programes coneixent de primera mà la realitat d'un barri amb serioses dificultats i aprenent a comprendre els seus habitants.

Dels 12 nois de 4t Eso, han superat l'Eso 10.

Dels 4 alumnes de 2n de batxillerat, tots l'han aprovat. 3 s'han presentat a la selectivitat, l'han aprovat i han ingressat a la universitat. L'altre farà un cicle formatiu de grau superior.

6 alumnes han realitzat un programa de qualificació professional inicial (PQPI).

3 alumnes han finalitzat un cicle formatiu de grau mitjà de formació professional.

10 alumnes han fent estudis universitaris durant aquest curs.

Aquest curs, per primera vegada un dels participants en els programes ha acabat la carrera: és enginyer informàtic.

A poc a poc es va aconseguint una alta taxa d'èxit escolar i un elevat grau d'inserció laboral, alhora que es consolida la cohesió social.

Premi de la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País

Com cada any des del 1856, la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País convocà els seus premis anuals dedicats a facilitar

suport a diferents entitats socials i a iniciatives personals i d'estudi amb especials dificultats econòmiques.

El premi Pelfort i Xinxó, destinat a reconèixer la trajectòria d'una institució privada que treballi per la integració social, fou atorgat a Braval.

Com ja és habitual, l'acte de lliurament dels premis se celebrà al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona el 30 de març 2009, i comptà amb la presència del President de l'entitat, Sr. Miquel Roca i Junyent, i l'Alcalde de Barcelona, Sr. Jordi Hereu.

Molts amics i representants d'altres institucions i entitats ens acompanyaren en aquest acte.

Premi Internacional a la Solidaritat en l'Esport

Convocat per l'Asociación Deporte, Cultura y Desarrollo, aquest Premi té com a finalitat reconèixer i guardonar, en qualsevol lloc del món, el treball d'aquelles persones i entitats que siguin exemple de generositat per ajudar a resoldre, aprofitant les grans possibilitats que presenta l'esport, els problemes de pobresa, injustícia, fam, abandó, discriminació, malaltia i ignorància, especialment entre la infància i la joventut.

El Jurat, presidit per S.A.S. Nora de Liechtenstein, i compost per personalitats del món de l'esport, la solidaritat i la cultura, va designar 5 finalistes, entre ells, Braval.

El Premi s'atorgà en una Gala que se celebrà a l'Auditori d'Antena 3 TV el 25 de maig de 2010.

Estem molt satisfets d'haver rebut aquest guardó.

VI. PUNT D'ANÀLISI DE L'ENTORN SOCIAL

És l'embrió d'un *Think-tank* sobre immigració i cohesió social, amb l'objectiu d'aprofundir en el coneixement de la realitat migratòria i estar en condicions de donar-hi respostes adients i eficaces.

Es desenvolupa per mitjà de les Converses sobre Immigració, en les quals participen persones expertes relacionades amb el tema procedents de diversos àmbits culturals, professionals i ideològics. Braval ha esdevingut un centre de reflexió sobre la immigració a Catalunya.

Les Converses sobre Immigració a Braval

Per cinquè any consecutiu a Braval mantenim periòdicament unes Converses sobre Immigració. Es fan una vegada al mes.

Es tracta de compartir experiències, inquietuds, plantejaments i camins de solució, en un ambient cordial i distès.

La conversa té lloc en el transcurs d'un dinar en el mateix local del Braval. Hi assisteixen 8 o 9 persones, cada vegada diferents, per tal de facilitar les intervencions de tots els participants. En aquest cinc cursos hem mantingut 41 *Converses*, i hi han participat 190 persones dife-

rents, de variats àmbits: empresaris, mitjans de comunicació, partits polítics i sindicats, institucions assistencials, institucions educatives, Església, administracions públiques i societat civil. En cada una de les converses hi participa una persona de cadascun d'aquests sectors.

Tenim un esclat d'informació de primera mà, gràcies al contrast de coneixements i experiències que funcionen, amb un bon enfocament i visió àmplia de la realitat. S'ha parlat gairebé de totes les qüestions, sense cap ordre previ ni temàtica assenyalada, i del contrast d'opinions n'ha resultat un enfortiment de les relacions personals i una coneixença millor de les actuacions.

Ens ha servit per a tenir una visió més global i conèixer les tendències i problemàtiques inherents a un dels més grans reptes que té plantejats la societat actual: la immigració i la cohesió social. Per als que estem 'a peu de carrer' i en el dia a dia de les realitats immigratòries, ha suposat un enriquiment excepcional. Estem molt agraïts a totes les persones que ho han fet possible participant-hi.

Amb la informació recollida participem habitualment en jornades, cursos, etc, organitzats per altres institucions públiques i privades, i hi aportem els nostres coneixements.

Participants 2005-2010

Comitè organitzador

Josep Masabeu	Braval	President
Núria Gispert	Càritas España	Ex-Presidenta
Juan Pablo Garrido	Braval	Director
Ruben Mestre	Braval	Cap de Programes

Món empresarial

Fiore Ambrogio	Ambrogio S.A.	Director General
Pere Andrés	Construccions Pai	President
Josep M. Canalda	Quemaca arquitectura	Administrador
Xavier Canela	Transformados de Fruta Ibérica	Director

Albert Domingo	Nextret	Conseller Delegat
Cristoffer Drummer	Restaurant La Coronela	Chef
Joan Echevarría	Mutua Universal	President
Lluís Fernández	La Caixa. Oficina Corporativa	Cap Corporatiu
Pablo García-Mussons	Immobilària Suburense	Administrador
Albert Gendrau	Foment del Treball	Gerent
Rosa Gil	Restaurant Casa Leopoldo	Directora
Antonio González	Intercom	President
Elena Hernández	Second House	Directora General
Rafael Hinojosa	Consell Econòmic i Social Catalunya	Ex-President
Ricard Huguet	Invenio	President
Bernat López	Adequa	Director
Oscar Martínez	Integra	Director
Joan Marull	Prestige Hotels	Conseller Delegat
Eloy Mendaña	Digestum servicios jurídicos	Consultor
Juan Mezo	Valores&Marketing	Director
Àngel Miquel	Abantia	Director d'operacions
Joaquim Pons	Duran-Pons	Director
Josep M. Puigvert	Escorxador de Girona	Director
Josep M ^e Pujol	Ficosa	President
Enrique Ramos	Family Business Consulting	President
Manuel Roca	Atrápalo	President
Baldiri Ros	Institut Agrícola	President
Josep M ^e Sanclimens	BGI, inversions	Director General
Josep Serra	Torho	Director de Producció
Joaquim Targa	Corporació Esteve	Vicepresident
Leo Torrecilla	Moldiplast	Director
Joaquín Trigo	Foment del Treball Nacional	Director Executiu
Iñaki Urdangarin	Telefònica Internacional	Conseller
J. Antoni Valls	Alimentaria Exhibitions	Director General Adjunt
Enric Vidal	Pegaso	Metge d'empresa
Borja Vila	Prodigia Capital	Soci
David Vila	Renta Corporación	Vicepresident
Diego Vila	Aita	Expansió

Comunicació

Lalo Agustina	La Vanguardia	Economia
Sergio Andreo	Latino	Redactor
Marc Argemí	Oficina Informació Opus Dei	Director
Antonio Baquero	El Periódico	Immigració
Tatxo Benet	Imagina - Mediapro	President
Francesc Cano	Catalunya Radio	Informatius
Anna Castells	TVE	Cap informatius
Joan Corbera	Europa Press Catalunya	Delegat
Sílvia Cruz	Sí, se puede	Delegada a Catalunya
Manel Cuyàs	El Punt-Barcelona	Adjunt al Director
Lluís Foix	La Vanguardia Digital	Director
Nando García	El Mundo	Societat
Enric González	El País	Societat
Sílvia Gruart	Avui	Societat
Rafael Jorba	Consell de l'Audiovisual Catalunya	Conseller
Jordi Juan	La Vanguardia	Director adjunt
Jordi Llisterni	Foc Nou	Director
Daniel Loewe	BMW AG	Fotògraf
Joaquín Lorente	Lorente Comunicació	President
Santi Nolla	Mundo Deportivo	Director
Joan Piqué	Avui	Societat. Sots-director
Josep Playà	La Vanguardia	Societat. Immigració
Lluís Reales	BTV	Programa Respira. Director
Rafael de Ribot	Comunicàlia	Adjunt al Director General
Martí Saballs	Expansión	Sotsdirector
Arturo San Agustín	El Periódico	El pianista del Majestic
Carles Solà	TV3. Tot un Món	Director
Joan Solà	Acceso. Zinio	Director
Mònica Zapico	TV3. Tot un Món	Redactora

Institucions assistencials

S.A.R. La Infanta Doña Cristina	Fundació La Caixa	Directora Àrea Social
Xavier Adsarà	Fundació NPH	Director adjunt

Elena Alfaro	Fundació Ared	Directora
Jordi Avellaneda	Fundació Raval Solidari	Gerent
Francesc Ballbé	Fundació Raval Solidari	Gerent
Josep M ^a Bosch	Fundació Bosch Aymerich	President
Carme Braulio	Agermanament sense fronteres	Presidenta
Eduardo Burgueño	Accem	Metge col·laborador
Enric Canet	Casal dels Infants del Raval	Director Recursos Humans
Elvira Casas	Acció Social Montalegre	Secretària General
Jaume Castro	Comunitat de Sant'Egidio	President
Cristina Colomer	Raval en Acció	Presidenta
Javier Comella	Raval Solidari	Patró
Albert Cortés	Fundació Impuls	Comunicació
Domènec Domènech	Fundació Mercè Fontanilles	President
Rosa Domènech	Impuls a l'acció social	Presidenta
Ernest Flaqué	Fundació Raval Solidari	President
Àngel Font	Fundació Un sol món	Director
Josep M. García	Fundació Putxet	Director
Magda Hernández	Acció Social Montalegre	Presidenta
Carmen Híjar	Arrels	Coordinadora
Jaume Lanaspá	Fundació La Caixa	Director General
Teresa Losada	Bayt-al-Thaqafa	Presidenta
Josep Marquès	Creu Roja. Catalunya	President
Mamen Martí	Mujeres latinas sin fronteras	Presidenta
Salvador Mas de Xaxás	Fundació Èxit	President
Sebastià Mayol	ONG Compromesos amb el món	President
Pilar Mercadé	Prisba	Presidenta
Jaume Ministrall	Fundació Prahú	Director
Jordi de Miras	Associació Gabella	Coordinador Centre Compartir
Àngel Miret	Intervida	Administrador
Jordi Orfila	Centre Català de Solidaritat	Coordinador Voluntariat
Ignasi Parodi	Fundació Trinijove	Secretari General
Xavier Pérez	Intermon-Oxfam	Secretari General
Felipe Quirante	Acció Social Montalegre	Metge col·laborador voluntari
Maria Antònia Sabaté	Setem	Coordinadora

Quim Sabaté	Ibn Batuta	Gerent
Albert Sabatés	Projecte Home	President
Nacho Sequeira	Fundació Èxit	Director
Àgata Sol	Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat	Secretària General
Caterina Verdera	Llar de Pau	Directora

Societat civil

M. H. Sr. Jordi Pujol	Centre d'Estudis Jordi Pujol	President
Joan F. Bages	Notaria	Notari
Guillermo Bañares	Wortmann&Bañares	Arquitecte
Antoni Bosch	Col·legi de Notaris de Catalunya	Vicepresident
Lluís Boza	Telespectadors Associats de Catalunya	Gerent
Antoni Domènec	Radiologia Domènec Clarós	Metge Radiòleg
Pere González	Col·legi Oficial Arquitectes Catalunya	President Junta Taxacions
Josep Guzmán	Penya Blaugrana del Raval	President
Joan Janàriz	Hospital General de l'Hospitalet	President Junta Facultativa
Xavier Lucas	Club Esportiu Europa	Director Escola Fútbol
Anna Martínez	Casa Asia	Secretària General
Roberto Martínez	Piqué abogados asociados	Area mercantil
Lydia Montero	Complex esportiu Can Ricart del Raval	Dinamitzadora social
Lluís Roldán	Agrupació Esportiva Ciutat Vella	Director
Francesc Rovira	Centre Interreligiós de Barcelona	Coordinador
Joan Ruiz	Complex esportiu Can Ricart del Raval	Director
Jordi Sánchez	Fundació Jaume Bofill	Director
Guillermo Traver	Arq-Ing Catalunya	Arquitecte
José Luis Velasco	Fundació Esport Escolar de Barcelona	Director
Pau Vidal	Observatori Tercer Sector	Director
Carlos Xipell	Bufet Advocats	Estrangeria

Món educatiu

Antoni Arasanz	Fapel. Fed. Asoc. pares escoles lliures	President
Ignàcia Azcue	Escola S. Francesc d'Asís	Titular
César Beltran	Iese	Director Executiu Education BCN
Àngels Berenguer	Escola Labouré	Directora

Anna Cabré	Centre d'Estudis Demogràfics	Directora
M ^a Cinta Calzado	Escola Social Tarragona	Ex-Directora
Joan Durà	Consell Esport Escolar de Barcelona	President
Dolors Espuña	Escola Hostaleria i Turisme	Tutora PQPI
José Esteve	Universitat de Barcelona	Catedràtic Dret Administratiu
Vicente Font	Iese	Prof. Direcció Comercial
Albert Grau	IES Miquel Tarradell	Director
J.J. López Burniol	Universitat Barcelona. Consell Social	Ex-President
Gregorio Luri	Dr. Filosofia. Professor	Escriptor
Manel Medeiros	Barcelona Activa	Pla jove Formació-Ocupació
M. Carme Molist	Escola Vedruna-Àngels	Directora
Jaume Mora	Consell Esport Escolar Barcelona	President
Josep Oliver	Universitat Autònoma Barcelona	Catedràtic Economia Aplicada
Roser Reynal	IES Milà Fontanals	Directora
Ferran Sáez	Facultat Comunicació Blanquerna	Professor titular
Eloi Sarsanedas	Universitat Pompeu Fabra	Serveis Informàtics
Àlex Seglers	Universitat Autònoma Barcelona	Professor Dret eclesiàstic
Pau Serra	Universitat Internacional Catalunya	Professor Geografia Humana
Neus Valls	Escola S. Francesc d'Asís	Directora
Joaquim Viñolas	Escola Bell-lloc del Pla	Coordinador acollida

Església

Carme Borbonès	Càritas Catalunya	Presidenta
Mn. Josep Lluís Fernández	Parròquia Sant Isidor	Rector
Mn. Agustí Viñas	Parròquia S. Jaume. Sta. Coloma Gramanet	Rector

Administracions públiques

Carles Abelló	Generalitat. Benestar Social	Director Raval
Xavier Alonso	Generalitat de Catalunya	Secretaria Immigració
Oriol Amorós	Generalitat de Catalunya	Secretari per a la Immigració
Albert Batlle	Generalitat de Catalunya	Secretari de Serveis Penitenciaris
Joan Miquel Capell	Mossos d'Esquadra	Cap Comissaria General Territorial
Josep Cortada	Generalitat de Catalunya. Acció Social	Director Projectes Estratègics
Joaquim Ferrer	Generalitat de Catalunya	Ex-Conseller

Josep Francí	Generalitat de Catalunya. Educació	Director General FP
Rosa Gubianes	Mossos d'Esquadra	Inspectora. Sotscap ABP Ciutat Vella
Joan M. Homdedeu	Ajuntament Barcelona. Ciutat Vella	Tècnic de gestió i planificació
Teresa Llorens	Diputació Barcelona. SPDC	Polítiques Diversitat i Ciutadania
Pere Navarro	Ajuntament de Terrassa	Alcalde
Ramon Nicolau	Ajuntament de Barcelona	Regidor de Participació Ciutadana
Pascual Ortuño	Generalitat de Catalunya	Dtor. Gral. Entitats Jurídiques
Daniel Peluffo	Agència Catalana de Cooperació	Cap area Mediterrània i Àsia
Núria Pérez	Ajuntament Barcelona. Ciutat Vella	Tècnica d'immigració
Martin Rodríguez	Audiència de Barcelona	Fiscal en Cap
Jèssica Torruella	Mossos d'Esquadra	Oficina Relacions amb la Comunitat
Jordi Vargas	Mossos d'Esquadra	Unitat violència domèstica

Partits Polítics i Sindicats

Gerard Ardanuy	CIU	Regidor Ajuntament Barcelona
Josep Lluís Cleries	CIU	Diputat Parlament Catalunya
Alberto Fernández	PP	Pres. grup Popular. Ajunt. Barcelona
Concepció Ferrer	Unió	Comitè de Govern
Dolors Montserrat	PP	Diputada Parlament Catalunya
Magda Oranich	CiU	Vicepres. grup CiU. Ajunt. Barcelona
Glòria Renom	CiU	Diputada Parlament Catalunya
Irene Rigau	CIU	Diputada Parlament Catalunya
Josep M. Sala	PSC	Secretari de Formació
Ghassan Saliba	CCOO Catalunya	Secretari Migracions
Xavier Trias	CIU	Pres. grup CIU. Ajunt. Barcelona

En cinc anys, 41 *Converses*, amb 190 participants diferents, de diversos àmbits:

- 4 Comitè organitzador
- 38 Món empresarial
- 29 Comunicació
- 41 Institucions assistencials
- 21 Societat civil
- 24 Món educatiu

- 3 Església
- 19 Administracions públiques
- 11 Partits polítics i sindicats

Temes tractats

Hem parlat d'una vuitantena d'aspectes que incideixen directament en la immigració, i que es poden englobar en els següents grans àmbits:

Increment de la immigració

- Espanya
- Catalunya
- Barcelona

Els fluxos migratoris

- Actitud de la Unió Europea
- Les “pateres”
- Països de l'Est
- Àfrica
- Àsia
- Amèrica Llatina
- Els espanyols a l'exterior

La regularització

- El control de fronteres
- Els ‘papers’
- Les lleis d'estrangeria
- Condicions per aconseguir la ciutadania
- El destí dels ‘sense papers’
- Les repatriacions
- El no-retorn
- Els refugiats. L'asil

Drets polítics dels immigrants
Uniformitat ètica en els drets i deures universals

El treball

Genera riquesa i creixement econòmic
Seguretat social i pensions
Els contractes
Els sous
Les professions
Els negocis
La formació laboral
Accidents laborals
Contractació en origen

La vida dels immigrants

Percepció que tenim de la immigració
La integració
La família immigrant
La natalitat
La reagrupació familiar
Els menors. Els 'nens del carrer'
L'habitatge
Els 'sense sostre'
Mitjans de comunicació
Cultura
Medecina i salut
Banca i entitats de crèdit
Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat

Aspectes 'problemàtics' de la immigració

Pobresa i exclusió social
Robatoris, delinqüència, inseguretat
Drogoaddicció

- Bandes juvenils
- Violència domèstica
- Segrestos
- Prostitució
- Racisme
- Malalties
- Les màfies
- Situació penitenciària

- La situació dels països d'origen
 - Dificultats estructurals
 - L'ajuda al desenvolupament
 - Les remeses enviades pels emigrants
 - Marxen els més preparats

- L'educació
 - Planificació escolar
 - L'escolarització dels immigrants
 - Distribució dels immigrants a les escoles
 - Aules d'acollida
 - El professorat
 - Absentisme escolar
 - Èxit escolar

- La religió
 - Llibertat religiosa
 - Les religions, instruments de pau
 - Laïcitat i laïcisme
 - Signes religiosos en la vida pública

- El món islàmic
 - Els musulmans a Espanya
 - La convivència entre musulmans i cristians

Relació entre Occident i Islam
La religiositat dels musulmans
La dona a l'islam
Els cristians en països islàmics
Fanatisme fonamentalista

Els Serveis socials
Acció de les administracions públiques

Les institucions assistencials
La gestió de les ONG
La responsabilitat social corporativa
Actuació de les entitats
El voluntariat

Tot ens confirma que la immigració és una realitat polièdrica, amb moltes facetes interconnexionades, que constitueix, probablement, el repte més complex que el nostre país ha d'afrontar actualment.

La immigració és un tema massa delicat com per a permetre interpretacions ambigües i arbitràries. El rigor ha de ser el criteri bàsic per a abordar el fenomen; un criteri que han d'aplicar tots els actors implicats, des dels polítics fins als mitjans de comunicació. Només així s'evitaran interpretacions oportunistes o alarmistes que confonen la societat i van semblant un clima de desconfiança que no ajuda gens a construir un espai comú de convivència.

Desitgem que aquestes Converses sobre Immigració contribueixin a afrontar amb rigor, serenitat i eficàcia la gestió del tema que ha esdevingut un objectiu estratègic prioritari per garantir el desenvolupament cohesionat del nostre país.

VII. ALGUNES REFLEXIONS FINALS

En el discurs de la immigració cal proposar mesures concretes que facin accessible la integració. Des de la meua experiència, exposada en aquest llibre, destaco dues reflexions finals que poden ajudar al desenvolupament d'una societat cohesionada.

Eixos d'una política d'immigració

Les polítiques d'immigració a Europa, Espanya i Catalunya tenen plantejades quatre grans qüestions, encara pendents de resoldre, però que són els eixos bàsics per arribar a la cohesió social:

1. Redefinició del marc institucional: Qui ha de tenir les competències normatives, executives i sectorials?
2. Establiment d'una política d'admissió: Amb quants estem disposats a conviure? A quins deixarem entrar, i segons quins criteris?
3. Establiment d'una política d'acomodació: Quin model d'incorporació o encaix dels immigrants utilitzarem?
4. Nova formulació d'una política de nacionalitat: Qui i per quins motius accedirà plenament a la nostra ciutadania?

Les quatre qüestions cal afrontar-les i resoldre-les tenint en compte que hi ha quatre pilars que no es poden separar:

1. Gestió de les fronteres, per evitar l'increment de la immigració clandestina, il·legal
2. Una política clara d'acomodació per permetre l'accés a la ciutadania
3. Una política d'ajut al desenvolupament, amb inversions en el país d'origen, per tal d'estabilitzar les poblacions i que no hagin d'emigrar
4. Exigència de reciprocitat de tracte amb els països d'origen dels immigrants

Com encarrilar el dia a dia

Hem de ser essencialment optimistes. Hem d'encarrilar el dia a dia de la immigració i ningú no s'hauria de deixar portar per una sensació de fracàs anticipat. No és simple voluntarisme, sinó madurada convicció que podem.

Allò difícil és determinar, entre tantes coses que cal fer, quines són les que s'han d'atendre prioritàriament. N'he elegit només cinc:

1. Qüestió antropològica. Definir un comú denominador de principis, compartits per tothom, sobre el que construir els drets i deures a la societat.

2. Preservar els drets de la comunitat d'acollida. La cultura base de Catalunya és el cristianisme, més enllà de l'aspecte religiós. Configura el calendari, la llengua, l'art, el dret, el paisatge, les tradicions, les festes populars. Si aniquilem aquestes arrels mil·lenàries, es produirà un buit que ens portaria a la pèrdua de la identitat de país. Els immigrants han de respectar les tradicions, símbols, cultura i religió dels països que els acullen. I el país d'acollida ha de ser respectuós amb l'immigrant, i no pot pretendre suprimir o ofegar el component

cultural del seu lloc d'origen.

3. Escolarització. Planificar l'escolarització primant la “barreja” per sobre de la zonificació.

4. Accés al treball. Determinar els requisits perquè els joves de 16 anys puguin accedir automàticament al treball després d'uns anys d'escolarització.

5. Organització social. Promoure i fomentar la participació dels immigrants en el teixit social “normalitzat”, en comptes de facilitar i subvencionar les activitats per col·lectius d'immigrants.

Estic convençut que, si entre tots ho afrontem, ens en sortirem.

Josep Masabeu

Doctor en Pedagogia per la Universitat de Barcelona

Josep Masabeu és el President de **Braval**, entitat patrocinada per la **Fundació Raval Solidari**, que es proposa -mitjançant el voluntariat- promoure la cohesió social, lluitar contra la marginació, prevenir l'exclusió social dels joves i facilitar la incorporació dels immigrants a la nostra societat.

En aquest assaig analitza els paràmetres globals des dels que considera que cal afrontar aquesta temàtica. Descriu l'entrellat de les **Converses sobre Immigració a Braval**, mantingudes durant cinc anys, detallant les persones que hi han participat procedents de diversos àmbits culturals, professionals i ideològics, de manera que **Braval** ha esdevingut un centre de reflexió sobre la immigració a Catalunya.

És un llibre pràctic, empíric i contrastat, que explica l'experiència desenvolupada en el barri del Raval de Barcelona, amb un 47% de població immigrant, on **Braval** realitza des de l'any 1998 programes i activitats dirigides a aconseguir la cohesió social. Promou el voluntariat. Busca l'èxit escolar i la inserció laboral. Hi participen joves de 30 països, que parlen 10 llengües i professen 9 religions. **Braval** és un gran espai comú de convivència. Els resultats obtinguts són ben esperançadors, i l'experiència es pot implementar fàcilment en altres indrets.

Edita

Col·labora

